

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDEKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasabos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.
Ryftér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. m.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, január 28.

Mai számunk főbb közleményei:

- Házi perpatvar.
- Rablógyilkos gyermekek.
- Hajléktalan milliomos.
- A hosszú kalaptú.
- Pőrösködés mindhalálig.
- Öngyilkos nagykereskedő.
- Botrányok a Vatikánban.
- Háromszáz millió hadihajókra.
- Meghiúsult remények.
- Főúri businessmenek.

Tisza István Aradon.

Arad, január 27.

A maga egyszerűségében szinte szokatlan az a keret, a melybe Tisza István gróf aradi látogatása és fogadtatása illeszkedik. Képviselő, ha a kerületébe megy, ezt többféle járásban szokta megtenni. Beszámoló beszédet tart, valamely ünnepséget ékesít a megjelenésével, vagy pedig a kerület polgárságának valamely közös manifesztációjában vesz részt. Most egyiktől sincs szó. A régi idők törvénynapjaihoz hasonlít Arad város képviselőjének idejötté. A cél: a vágyakat, a jogos igényeket, a sérelmeket, a panaszokat és a terveket közvetlenül megismerni. Mintha azért maradna távol a politika ettől a látogatástól, hogy ne állja útját egyetlen igaz kérelemnek, egyetlen méltányos panasznak se, a melyet Tisza István orvosolhat, vagy a maga helyes útjára terelhet. S el kell ismerni, hogy Tisza István gróf, a kinél ideálisabban és tökéletesebben

senki se fogta föl a képviselő parlamenti hivatását, ugyanolyan nemes-séggel és helyes módok alkalmazásával teszi meg azokat a kötelességeket, a melyek az országgyűlési képviselőt kerületének érdekeihez, a kerület polgáraihoz kötik.

Ez a tiszta képe Tisza István aradi látogatásának. Nem „cécó” ez, amelyre Tisza István gróf személye nem szorul rá; az aradi polgárok pedig sokkal inkább ismerik képviselőjüket, hogysem ilyen külsőségekkel akarnák szorosabban magukhoz láncolni őt. A mi ünnepség, egybejövétel a fogadtatásnál lesz, az egy magyar város fogadj istenének és vendégszeretetének illő, és mégis egyszerű megnyilatkozása.

Itt talán felelni kellene a hig elmésségnek egy fölöttébb kevésbé találó megnyilatkozására, amely egy fővárosi hírlap hasábjain Aradról és Tisza Istvánról szólt. Azzal vádolja Aradot, hogy mindig kegyelmes és hatalmas embereket keresett képviselőül, hogy Tiszában a „szolgálaton kívüli minisztert” tiszteli, csak azért, hogy az érdekeit ezzel melengesse.

Hát az a fölületesség, amely a Magyarországról író francia zsrnalisztákat mindig jellemzik, a budapesti szerkesztőségekben is nagyon otthonos lehet. Legalább is azoknál az íróasztaloknál, amelyeknél a vidéki eseteket tárgyalják és humorozzák. Kik azok a kegyelmes és nagyhatalmu urak, akik Arad képviselői voltak? Náray Imre, Atzél Péter, Salacz Gyula,

Barabás Béla, Müller Károly, — vajjon kik voltak ezek közül azok az excellenciás urak, akiket Arad azért tett meg képviselőül, hogy a hatalmukkal a város érdekeinek szekerét tolják? Ha vádat keresnek: inkább azzal lehetne Aradot illetni, hogy más vidéki városok csábító példája ellenére és a maga érdekeinek kárára, a maga érdemes polgárainak elismerésére használta a mandátumot. A pesti elmésség szerzője bizonyára összetévesztette Aradot Temesvárral, amely kétségtelesen sokkal több leleményességet mutatott abban, miként kell aktiv minisztereket, hatalmon levőket — Fejérváry, Khuen-Héderváry, Wekerle, — a mandátum kapcsaival magához kötni.

Hogy mért lett most Tisza István gróf Arad képviselője, azzal se Tisza, se az aradi polgárok nem tartoznak számadással az olyan lelkeknek, a melyekből az ünneprontás szándéka sandít ki. Igen, Arad polgársága büszke arra, hogy Tisza István gróf képviseli a parlamentben, s ennek a büszkeségnek tudata elegendő volt arra, hogy Tiszának egy népszerű aradi jelölttel szemben is ragyogó győzelmet szerezzen. S abban, ha Arad városa fel akarja használni Tisza István grófnak önként és nyíltan nyújtott segítségét ahhoz, hogy nagy céljait megvalósítsa, hogy évtizedes mellőzötéseinek valamit javítson, — ebben talán még nincs olyan megítélési való számítás, érdek-spekuláció, amelyért Aradot vád érhetné. Talán valamivel ke-

Lelkek párba.

Írta: Adám Éva.

Sok esztendeje már, hogy az oltár elé álltak és azóta meg is bánták nagyon sokszor. Későn vették észre, hogy nem egymáshoz való. Már a gyermekek is nagyok voltak. Szomorú az, mikor a gyermek kinő a gyermekorból és szülei mint ember emberrel áll szemben. Meglátja a hibáit, gyöngeségeit. A viszony megfordul és egy időn túl a gyermek veszi át azt a szerepet, a mely kegyes elnézésből, jóakaratu mosolygásból áll. Ez az élet rendje.

Barta Bálint vadászni akart menni és fel akarta huzni a vadászcizmát. A régi sár még rajta volt. Fogta hát és egyenesen földhöz vágta az előkelő lábbelieket. Azonban úgy találta ezt cselekedni, hogy az inas is érte vele. Aztán úgy félmeztől elsietett. Komikus dolog az, mikor valaki ilyen állapotban dühöng. Bevágta maga után az ajtót és onnan belülről is kihallatszott:

— Persze, ha az asszony nem néz utána! Ezt olyan hangnemből dörmögte, hogy nem tudom hányadik szobában is meghallották.

Az okos, a komoly szép Nóra dugta be az ajtón a fejét.

— Mi baj van, apám? Odaát felejtette a pipát...

— Hagyjatok békét. Eredj az anyádhoz. Pletykálatok, mert egyebet úgy se tudtok. És

rendeljetelek sok-sok ruhát Pestről, Bécsből, Portugáliából!

— Nagyon aktuális vagy apa! — esevegyünk a politikáról, szólt közbe a belépő fia.

— A királyság lejárt fiam.

Pünkösdi királyság minden. Maholnap az se lesz. Te azt hiszed, hogy a férj ma király egy családban, vagy egyáltalán csak ur is?! Rabszolga. Az! Te is meg akarsz házasodni? Inkább lödd főbe magad fiam, én mondom.

— Ellenkezőleg! Segíteni akarok egy házasság létrehozásán.

— Inkább segédkezz fiam egy házasság felbontásán: az enyémen.

— Apám!

— Ez komoly beszéd. Többször beszélünk már erről anyáddal. Közös megegyezés. Minek kinezünk egymást? Anyád nagyon megváltozott. Költekező, rendetlen, felületes.

— Apám! Csak nem veszi zokon ezt az egész vadászcizma ügyet? Az inas is kikapta a maga részét. Aztán, ami igazság: igazság. Anyámtól se sívánhatja, hogy mikor egy ilyen előkelő, nagy ház gondja szakad rá, vendégjárás, társaság és ezer más erkölcsi feladat, akkor ő maga személyesen gondoljon arra, vajjon mi van az apám vadászcizmáival?!

— Kitűnően tudsz szónokolni, fiam, csak nincs igazságod. Ismerek én olyan grófnőt és igazán nem tudom, miért nem publikálok ki országnak-világnak a nevét: ez a grófnő nemcsak a megvetett vadászcizmákra ügyel fel,

hanem ő maga szabja-varja az ura vadász és lovagló és sport ruháit.

— Tisztelem a gróf urat, de én nem venném fel! — szólt a fiú és igen őszintén kacagott az eseten.

Az öreg ur ellenben igen komolyan vette a vadászcizma ügyet és bosszantotta, hogy e fölött való haragját sem a fia, sem a felesége nem méltányolja.

— Igazságtalan vagy, apám! — szólt ismét a fiú. Anyámnak is van panasza rád. Megbocsáss apám, de te is többet törődöl a falubeli asszonynépekkel, mint kellene. A multkor is...

— Asszonyi látomás! Rémkép! Melyik asszony nem állít ilyesmit, mi? Eszerint világos, hogy egyikünk sincs megalégedve a másikkal. A legkomolyabban valóni fogunk. Nézd fiam, nem akarok botrányt, hát egyelőre kimegyek pár hétre a szomszédos vadászlakba. Már intézkedtem mindenről. Adió!

Nagyságos Barti Bartha Bálint ur könnyű kocsiján elrobogott. Fia és lánya mereven néztek egymásra.

— Mit intéztél? szólt a lány suttogva.

— Ugyan hagyd, Nóra! Lehet is apámmal most komolyan beszélni. Ő most tolsztojleósdit játszik egyszerűen, csak nem annyi bölcseséggel! Ő elbujdosott a vadászlakba!

— S mi lesz az én házassági ügyemmel? — A tieddel? Az most neki nem fontos.

vesebb élethetlenségre mutat, mint a mennyinek eddig a jelét adtuk, de aki a kedvező alkalmat elszalasztja, az nem önzetlen, nemes lélek, hanem ügyetlen ember, a maga ellensége. Ezért a bizonyítványt nem szívesen állítatjuk ki magunkról.

Nem csillogó kárpitok mögé rejtőző fény-özön, se pedig számító, hízog üdvivalgás nem várja Tiszát Aradon. A nyílt, őszinte emberek közsöntése, szeretete fogadja őt. S ő nem jön az ünnepeletetés vágyával, se a kérelmekről, panaszokról való irtóztat. Azért jön, hogy jobban, alaposabban megismerje e város lelkét és ha e lélek mélyén nemes ambíciók, égő vágyak, régi sérelmek vannak, ettől nem fog visszariadni, hanem azokat megértvén, a maga módja szerint igyekezni fog mindezekre gondot fordítani.

Ezzel a kimondott őszinteséggel, az egymást megértő nyíltsággal, szebb lesz Tisza látogatása, mintha csakugyan igaz lenne a sok pompa és paradé, cécó és dáridó, a melyet előre ránk fogtak. Tisza István gróf ezuttal nem politikai utban jött ide. És mintha a politikussal együtt a kegyelmes ur is elmaradna tőle, s csak az jönne le, a ki ebben a minőségben is kiemelkedő példája a lelkiismeretességnek, a hivatásszeretetnek: egy város országgyűlési képviselője. *Isten hozta Tisza Istvánt, Arad város képviselőjét!*

Az osztrák delegáció Schönauich ellen. Bécsből jelentik: Az osztrák delegáció február 3-án tartja első ülését Budapesten és nagyon érdekesnek ígérkezik. A német pártok és a lengyelek már most hangoztatják, hogy a horribilis hadügyi költségvetést nem hajlandók elfogadni. Sőt a Bienerth-kormány eddigi szilárd támogatói, a keresztényszocialisták is sokallják a hadügyi kiadásokat és elsősorban intrikálnak Schönauich hadügyminiszter ellen. Ennek a meglepő forrongásnak az osztrák politikai helyzet a magyarázata. Az osztrák képviselőház végnapjait éli és bizonyos, hogy a delegációk után elkövetkezik a házfelosztás. Ezt érzik már a pártok és hogy a választók előtt népszerűek maradjanak.

Előbb a saját magát akarja felbontani. Most van a bevezetés.

Szépén állunk. Bizonyára egyet kocsizik, aztán meglepődnek a vadászeszmákról és hazáján Mire a mama is hazakerül, akkora ő is otthon lesz.

Nem úgy történt. Talán csakugyan el volt keseredve az öreg nagyságos ur, talán zavartabbul állított szöveget az arra járó parasztasszonyokkal. Való igaz, hogy hetek teltek már el, mégse közelített hazafelé a nagyságos asszonyhoz. Senki se képzelt volna, hogy ennyire viszik a dolgot. A házastársak úgy általában arról beszéltek, hogy állandóan civódnak, de nélkülözés sem tudták megélni. Arra azonban ritkán van eset, hogy el is váljanak, abban a korban, mikor más gyermekek férjhezmenő házasság sorba lépnek.

A házastársak között történt, hogy a nagyságos ur elment a vidékre, hogy a feleségét meglátogassa. A feleség azonban nem ment vele, hanem maradt otthon. A nagyságos ur pedig, amikor hazajött, meglátta a feleségét, de nem ismert fel.

A boldog, vidám leányból, komoly, hangtag lett. Elment a vidékre, hogy a feleségét meglátogassa. A feleség azonban nem ment vele, hanem maradt otthon. A nagyságos ur pedig, amikor hazajött, meglátta a feleségét, de nem ismert fel.

Mégis kinyitotta a szemét? —
Jól van, ma igen jó az idő.

nak, mindinkább ellenzéki álláspontot foglalnak el. Ez a mesterséges ellenzékiség nem mentes minden humortól. A német pártok például a 800 millió közös büdzsét le akarják szállítani — egy millió koronával. Ennyit szán ugyanis a hadvezetőség új löfegyverek és löszerek beszerzésére, tekintettel a küszöbön álló létszámemelésre. A németek most ezt kifogásolják, mert szerintük az új löfegyvereket csak a létszámelés után lehet megszavazni. A mi pedig a keresztényszocialisták ellenzékiségét illeti, az főképpen Schönauich közös hadügyminiszter ellen szól. Elérkezettnek látják az időt arra, hogy a közös hadügyminisztert eltávolítsák helyéről, és azt hiszik, hogy ha akár egy kisebb kérdésben is sikerül most nekik leszavazni Schönauichot, bukik a közös hadügyminiszter.

Házi perpatvar.

— A képviselőház ülése. —

Távirati tudósítás.

Budapest, január 27.

Még meg sem nyitotta Návay Lajos alnök az ülést, Justh János már lobogtatta a zárt ülést kéri ívet. Mint az a gyermek, akit sem jó, sem rossz szóval, sem cukorral, sem paripával elcsittítani nem lehet, mert ő sirni akar, úgy Justhék is ma dühöngeni akartak. Hogy miért? az mellékes. Ők botrányt csinálnak, majd meglássa akárki, mert ők roppant dühösek — Návayra. Házi perpatvar folyik a két csanádmezei hatalmasság között és ezt Justhék az ország színe előtt akarják elintézni. Otthon Makón rossz idők járnak a hatalomból kimaradt pártvezérre és a pártharcok kiesinységében annyira elvakultak, hogy személyes bosszujuk kielégítésére nem átalják a képviselőház tanácsstermét felhasználni.

Návay Lajos elnöklése volt a kellő momentum és az ő eljárása az ok arra, hogy óriási botrányokat rögtönözzenek a nyílt ülés folyamán csak azért, mert ők dühöngeni akarnak és azért, mert Csanádban is magára maradt Justh Gyula.

A bankjavaslat unalmas vitáját így élénkítik a feladott férfiak apró-cseprő színjátékokkal. A milyen mesterséges módon huzzák a vitát és ezzel lerombolják tekintélyük utolsó maradványait is a nemzet előtt, épp annyi komolyságot lát az ország a dühöngésükben, melyről

— É-én?

— Igen: te. Szeretnék veled leszámolni. Évek óta mindennapos voltál nálunk. Te magad mondtad nekem, hogy nővéremet feleségül veszed. Valami kifogásod van ellene?

— Egyáltalán nincs. Nóra nagyon derék, tisztességes nő...

— Az! Hanem a te eljárásod, az tisztességtelen.

— E szavaidért felelni fogsz! Most még csak annyit, hogy mindenkinek önmaga iránti kötelessége, jóvendőbelije családjában észrevenni oly jeleket, melyek azt mondják, hogy abból a családból nem kerülhetnek ki jó feleségek. Az anyád...

— Elég!! Hitvány gazember vagy!

A leszámolás ott történt a barthi erdőben, ahol az erdő jóvendőbeli úra, Barthos Ernő holtan terült el a tavaszi pázsiton.

A párbaj, melyet karddal, vagy fegyverrel várnak, gyorsan öl. De van egy másik párbaj: a lelkeké, a lelkiismereté.

Ezt a párbajt vívták az immár végérvényesen elvált házastársak. Ezt a párbajt vitta az eltagyott leány. Ezt vitta az egykori vőlegény. Ezzel a párbaj mindig jól talál. Ugy találja a szívet, hogy elsorvad abban minden öröm s a boldogság úgy elszáll, hogy bűvös, mérföldjártó eszmákkal se éri utól senki.

—
—
—

tudja, hogy csak мүдүh, pléh villámokkal, rekedt torokkal és lengő szakállal. Házi perpatvarokért még nem indul meg a föld és nem szakad le az ég.

A képviselőház mai üléséről ezt a tudósítást adjuk:

Návay Lajos alelnök 10 óra után nyitja meg az ülést. A jegyzőkönyvet felolvassák és hitelesítik.

Böloni József az összeférhetlenségi bizottság tagja leteszi az esküt.
Folytatja ezután a Ház

(a bankvitát.)

Ez első szónok Egry Béla. Avval kezdi, hogy nem viseltetik animozitással a közös jegybank iránt, de a javaslatot mégsem fogadja el, mert feltétlen hiva az önálló jegybanknak. Az ország mezőgazdaságának, kereskedelmének felvirágoztatását csakis az önálló bank révén véli elérhetőnek. Az önálló bankot fel lehet állítani az önálló vámterület nélkül, de az önálló vámterület el sem képzelhető önálló bank nélkül. Felolvassa Wekerle Sándornak első miniszterelnöksége idején mondott programbeszédét, a melyben már akkor hangoztatta az önálló gazdasági berendezkedés szükségességét. Végül határozati javaslatot nyújt be az önálló jegybanknak 1915. január 1-ére való felállítására iránt.

Hock János: Az eddig elhangzott beszédekkel foglalkozik és konstulálja, hogy ezek a beszédek, nemcsak a bankvita alatt, hanem később is értékes dokumentumai lesznek a mostani ellenzék készütségeinek. Elismeri, hogy a vitában jeles része van a kormánypártnak is, de amíg az ellenzék nemzeti érdekek vezérlik, addig a kormánypárt sorában pártérdek vezeték a vitát.

Martonffy Márton: Nem pártérdek!

Hock János: Azért mondta, hogy pártérdek vezet a tulollalon a vitát, mert a kormánypárt minden áron gyorsítani, rövidíteni akarja a vitát. Míg az ellenzék a közelgő veszély elhárításán dolgozik, s ha helyel-közzel a pártérdek kerekedne is felül, az mindig összeesik a nemzeti érdekekkel. A nemzeti érdek pedig az önálló bank felállítására és az önálló gazdasági berendezkedés. Ennek érdekében száll sikkra a függetlenségi párt minden tagja és mindent megtesz, hogy a mostani javaslat törvényerőre emelkedése ellen. Ha nem is fog sikerülni, legalább késlekedni fog. Nagy harc folyik most mindenképpen, mert tisztázni kell azt a kérdést, kit terhel ez ügyben a felelősség. A munkapárt akkor zugolódhatna, ha az ellenzék kihasználná a javaslat ellen a házszabály hézagait. Alaki obstrukcióról szó sincs, mert minden egyes felszólalás azt nyújtotta, amije volt. (Helyeslés.) Ha kimerítettük az alkotmányos fegyverekkel való küzdelem minden fajtáját, nem marad más hátra, mint felemelt fővel oda állani a nemzet elé, mondván: *mi megtettünk mindent!* Technikai obstrukcióra ez az ellenzék nem gondol...

Vermes Zoltán: Ilyen okos beszéd még nem volt. (Zaj.)

Hock János: hacsak a munkapárt erőszakoskodása nem kényszerít rá. Hosszasan ismerteti ezután az önálló bank gazdasági előnyeit. Kimutatja, hogy 1917-ben Ausztria megfojtja Magyarországot és akkor már beszélni sem lehet gazdasági önállóságról. A nagy tőke trösztökbe tömörül és lehetetlenné teszi a gazdasági felszabadulást. Az osztrák kormányok állandóan úgy akarják az ő nemzetiségi tüzeiket oltogatni, hogy ráuszítják őket Magyarországra. A tőke nem politikál, odamegy, ahol legjobban kamatozik. Ha tehát a kamatláb emelkednék az önálló bank felállításával, az ideözönlő tőke folytán le fog szállani. A magyar tőkésnek, épúgy a plutokráciának meg kell hozni a maguk fél perentes áldozatát a nemzeti szabadság érdekében. Szünetet kér.

(Szünet után.)

Hock János folytatja beszédét. Az önálló bank felállítására előfeltétele a gazdasági különválásnak. Ez a kettő elválaszthatatlan. Szerényi József beszédével polemizál és vele szemben azt vitatja, hogy előbb az önálló bankot kell megosinálni, csak ezután lehet az önálló vámterületet életbe léptetni. Azért akarják Ausztriában a közös bankot, mert nem akarnak

engedni a vámterület dolgában, nehogy elveszítse Ausztria a magyar ipari pozícióját.

(Összetűzés az elnökkel.)

Hock Jánost beszéde közben Návay elnök figyelmeztette, hogy ne térjen el a tárgytól. Az elnök figyelmeztetésére óriási kiabálás és pokoli láрма tört ki a baloldalon.

— Ez visszaélés a házszabályokkal — kiáltotta Polónyi.

Lovászy Márton toroka szakadtából süvöltözte:

— Nem türjük el az elnök basáskodását.

— Zárt ülést kérünk — kiabálta Kelemen Samu.

— A Dumában sincs ilyen elnök — méltatlankodott Fráter Loránt.

— Érdemeket akar szerezni — vádaskodott Huszár Károly.

Batthyány Tivadar öklét rázza az elnök felé, úgy kiáltja dühösen.

— Návay-féle elnöklés.

Óriási zürzavar, zenebona uralkodik a teremben, miközben Justh János szorgalmasan aláírásokat gyűjt a zárt ülést kérő ivre.

— Semmi érdemet nem akarok szerezni, vágott vissza Návay a zajongóknak.

— Ujra provokálni akar! Viharelnök — kiabáltak balról és ismét percekig tartó zaj keletkezett. Ezalatt pedig a jobboldali képviselők összetömörültek és úgy kiáltották:

— Rendre! Halljuk a szónokot.

— Szabad már végre nekem is szóhoz jutnom? — kérdezte Návay, mikor a zaj csillapodni kezdett.

— Még ő akar szóhoz jutni! Jó vicc — vélte nagy hangon az ellenzék.

Huszár Károly: Már megint provokál!

— En nem provokálok senkit — jelentette ki Návay — a képviselő ur két órán át beszélt, nincs oka cenzuráról panaszkodnia. Tessék megnézni a naplót, a képviselő ur a bankjavaslatot meglehetősen eltért.

— Nem igaz! Nem tért el a tárgytól — zugtak balról.

— Ugy látszik nem akarják az igazságot meghallgatni — replikázott Návay.

Erre újabb vihar keletkezett.

— Hivatkozom a gyorsírói jegyzetekre — folytatta Návay — csak kötelességemet teljesítettem, mikor a szónokot figyelmeztettem. Elnöki jogot és kötelességet teljesítettem és ha a képviselő urak méltányosságról beszélnek, úgy utalok a mult ülészek példájára, amely bizonyítja, hogy sokkal erősebb cenzurát gyakoroltak.

— Akkor ön is elnök volt, miért azonosította magát az erőszakosságokkal — kiáltotta Huszár Károly.

Návay: Akkor is azonosítottam, most is azonosítom!

— Mindig a többséggel tartott — vélte Justh János.

— Kötelességemnek mindig eleget fogok tenni. Elnöki hivatásomtól, a tanácskozás vezetésétől semmiféle vád eltéríteni nem fog.

A jobboldalon az elnök erélyes kijelentését zajosan megtapsolták, míg az ellenzék iparkodott lehurrogni. Legjobban zajongott Lovászy Márton, mire az elnök így szólt hozzá:

— Felkérem Lovászy Márton képviselő urat, hogy mint a Ház jegyzője, foglalja el helyét a jegyzői emelvényen.

Lovászy felment a pulpitusra. A baloldal azonban nem hagyta szó nélkül a dolgot.

— Hát a többi jegyző hol van? Hol vannak a munkapárti jegyzők? — kérdezték.

— Ha a Ház nincs megelégedve működésével, tessék ellenem a bizalmatlansági kérdést felvetni.

— Olesó dicsőség lenne ilyen módon bizalmatlanságot szavaztatni — gunyolódnak a baloldalon.

Návay Lajos: Az önök eljárásával szemben az én eljárásomat a nemzet józan ítéletére bízom. A képviselő ur érdekében járok el, azt hiszem, ha felvetem a kérdést, megengedi-e a Ház a tárgytól való eltérést.

— Nem kérdezte — pattogott Batthyány Tivadar.

Elnök Batthyányt rendreutasítja.

(Vihar után.)

A képviselőház Hock Jánosnak megengedte a tárgytól való eltérést.

Hock János ezután csendesen támadja a z

alkotmánypártot. A koalícióban a függetlenségi pártnak csak statisztika szerep jutott. Szerényi megígérte, hogy 1917-re meg lesz az önálló bank. Elhiszi, hogy a kormány meg is akarja csinálni, de Ausztria nem engedte.

A jobboldalon valaki hangosan ásít.

— Hangosan dolgoznak odaát, mondotta valaki a baloldalon, ami nagy derűtséget keltett.

Hock János: Ha a többség nem akarja az önálló bankot, legalább a bankszerződés paritását csinálták volna meg teljesen. Ez a nemzet — fejezte be szavait — békében él, de a halál árnyékában.

Ezután Eitner Zsigmond szólalt fel. Ha a szónoklatoknak sulya volna, a vitát már be kellett volna zárni. A szónoklatoknak az volna a célja, hogy meggyőzzenek de őt a munkapárti szónokok egyáltalán nem győzték meg annak az ellenkezőjéről, hogy az önálló bank megalkotása a nemzetnek nemcsak joga, hanem kötelessége is. Határozati javaslatot nyújt be, hogy a Ház utasítsa a kormányt az osztrák-magyar bank alapszabályainak sürgős betervezésére.

Miután Eitner beszédét három óra tájban fejezte be, a vitát félbeszakították.

Návay elnök bejelenti, hogy Bölöny József az ülés elején hibás szakasz alapján tette le az esküt. Ennek pótlásául Bölöny újból letette az esküt.

A hólnapi ülés napirendjének megállapítása után az ülés negyed négy órakor véget ért.

63765.

— A népszámlálás végső eredménye. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 27.

Ma fejezték be a népszámlálási munkákat felülvizsgálatával megbizottak munkájukat és örömmel konstatáljuk, hogy a revízió rendkívül kedvezően megjavította a mult héten befejezett számlálás nyers eredményét. Pontos és tüzetes átdolgozás után kitűnt, hogy részint felületes volt maga a számlálás, mert tényleg voltak kihagyások, melyeket utólag pótolni kellett, részint pedig igen lényeges összeadási hibák okozták azt, hogy az első ízben kapott végösszeg 59375, oly szomorúnak mutatta a város fejlődését. A felülvizsgálat alkalmával a jelentkezett hibákat mind kiküszöbölték, a pótlások megtörténtek és a lelkiismeretes munka eredményét ma teszi közzé Figus Albert főszámvevő helyettes, aki a népszámlálás végrehajtásával megvolt bizva.

Arad lakossága 1911. január hó folyamán végrehajtott népszámlálás szerint: 62004 lélek, a mi ugyan még mindig kevesebb mint a mennyit a papiros forma szerint várni lehetett. A kormány által kiadott mult esztendei statisztikában Arad mint 66 ezer lakossal bíró város szerepel és ime a számlálás ennél jóval kisebb végösszeget produkált. Azonban mégsem olyan ijedszöven csenevész, mint az az első összeadásnál mutatkozott. Megjegyzendő, hogy ebben a számban a katonai létszám nem értődik. Fekete Miklós tábornoknak a polgármesterhez küldött átirata szerint Arad területén 1761 tényleges katonai egyént irtak össze. A helyőrség tehát most kisebb mint volt tíz év előtt; amikor 2265 katonát számoltak meg. A katonasággal együtt tehát Aradon 63765 lélek él.

Ez a végösszeg természetesen a mult alkalommal közölt arányszámot is megjavítja. Míg az első eredmény tíz százalékos emelkedés mutatott, addig a mostani szerint Arad lakossága 1900 óta 15-13 százalékkal szaporodott. A tudomány tapasztalatai szerint ez a szaporulat normálisnak nevezhető. Számokban kifejezve ezt úgy találjuk, hogy ma 8151 emberrel van több lakosa Aradnak, mint tíz év

előtt, a mikor összesen 53853 lélek lakta a várost.

Az általános erősbödésnek megfelelő az egyes városrészek lakosságának szaporulata is. Legnagyobb a Belvárosban, a kereskedelmi és ipari élet középpontjában. Ha azonban harminc esztendő fejlődését tekintjük át, akkor azt kell megállapítani, hogy az Erzsébetváros Arad legszaporább lakosságú része, mert 1880-ban összeirt 6586 lélekkel szemben most 12711 egyént számláltak meg. Tehát majdnem ötven-százalékos az emelkedés.

Az alábbi táblázatban állítottuk össze a város fejlődését az utóbbi harminc esztendőben városrészek és végösszegek szerint.

	1880	1890	1900	1910	Szaporulat
Belváros	19437	22554	28229	32506	4277
Sarkad	4436	5109	6518	7412	894
Erzsébet-v.	6586	8210	11292	12711	1419
Séga	959	1541	2016	2944	928
Poltura	521	354	554	616	62
Gáj	2689	3176	3988	4112	124
Külhatár	928	1108	1256	1703	447
Összesen:	35556	42052	53853	62004	8151

Rendkívül érdekes tükre a lakosság gazdasági erejének az az összeállítás, melyből megállapíthatók, hogy a lakásviszonyok, melyre a népszámlálási törvény nagy sulyt helyez.

Aradon van 5006 ház, mely kerületek szerint így oszlik meg: Belváros: 1908, Sarkad 633, Erzsébetváros 1371, Séga és Poltura 471, Gáj 623. Ezekben a házakban volt lakott lakás 14721; kerületek szerint: Belvárosban 7791, Sarkadban: 1970, Erzsébetvárosban: 3033, Ségában: 809, Gájban 948. Ezek az érdekes számok azt mutatják, hogy Aradon tulzsufolt lakások alig ha vannak, mert egy lakásra legfeljebb ha 4-5 ember jut. Ennek a ténynek pontos megállapításához szükség lenne a lakórészek statisztikájára is, de ez még nem készült el. Átlagban Aradon egy házban három lakás található. Lakás hiányról sem lehet a népszámlálás adatai szerint beszélni most Aradon, mert 333 üres lakást találtak. Tíz év előtt a népszámlálás alkalmával 676 volt az üres lakások száma.

Arad legrégibb népszámlálási adatai hatvan év előtt keletkeztek, melyek Bund Henrik nyugalmazott főszámvevő szivessége folytán közzétehetünk.

1851-ben volt Aradnak 22.398 lakosa. Ebből férfi 11.117, nő, 11.281. Magyar 9949, román 5474, német 2783, szláv 2265. Római katolikus 9298, görög katolikus 115, evangélikus 263, református 1017, görög keleti 7989, izraelita 1789.

A város lakosságának szaporodását az utolsó félszázad alatt a következő számok illusztrálják 1861-ben volt 25.450 lélek, 1871-ben volt 32.725 lélek, 1881-ben volt 35.556 lélek, 1891-ben volt 42.052 lélek, 1901-ben volt 53.853 lélek és 1911. január elsején végre 62.004 lelket számláltak össze.

A népszámlálásra a törvényhatóság 6000 koronát irányzott elő. Kiadtak 5314 kor. 4 fillért. Ebből a számlálók 4251 kor. 4 fillért, a felülvizsgálók 1063 koronát kaptak.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— — —	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mel-lékállomás)	— — —	151
Kiadóhivatal és hirdetésosztály	— — —	151
Nyomda	— — —	151

TÖRVÉNYKEZÉS.

„Vádolom dr. Lukáciu Lászlót!”

— A lacfalusi román pap afférje az aradi ügyészséggel. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 27.

Az aradi kir. ügyészség vádat emelt Lukáciu László dr. az ismert nemzetiségi politikus, a híres lacfalusi pap ellen kivándorlásra való csábítás címén. A nemrég megszűnt *Lupta* című román lapnak, amely Aradmegyébe is járt, társtulajdonosa volt Lukáciu László dr. is. Ebben a lapban többször jelentek meg hirdetések arról, hogy mely hajóstársaságok szállítanak legolcsóbban Amerikába. A lap természetesen nem a *Cunard Line* társaságot ajánlotta a román kivándorlók figyelmébe, hanem olyan hajóvállalatokat, amelyeknek nincs joguk Magyarországról kivándorlókat az oceán tulsó partjára elvinni. Ezt pedig a törvény tiltja. A törvény ugyanis kimondja, hogy kivándorlásra való csábítás vétségét követi el az, aki hirdetményben felhívja a népet arra, hogy hazáját hagyja el és vásároljon hajójegyeket. Minthogy a *Lupta* is közölt ilyen felhívást, tehát a lap társtulajdonosát, Lukáciu dr.-t is felelősségre vont a aradi ügyészség, amelynek területén a *Lupta* eme tilalmas hirdetményt tartalmazó számai forgalomban voltak.

Az aradi ügyészség vádirata ellen Lukáciu László dr. dörgedelmes hangú kifogásokat adott be a törvényszék vádtanácsához. A híres pap sajátkezüleg írott beadványában nagy felháborodással tárgyalja a vádirat adatait.

— Miért nem emel vádat — írja Lukáciu — az ügyészség a román pénzüzetek ellen is, holott azok a nép között olcsó hajójegyeket adnak el és olyan nyomtatványokat osztogatnak, hogy azok elolvasása után a nép kedvet kap a kivándorlásra?! Kérem a tekintetes vádtanácsot, méltóztassék az ügyész vádiratát félredobni és az ügyészt büntessék meg azért, hogy ilyen vádiratot készít. A büntetést nem én érdemlem meg, hanem az ügyész.

A vádtanács legközelebb vizsgálat alá veszi Lukáciu kérvényét és eldönti azt a kérdést, hogy kit kell megbüntetni.

§ **Bünpör az aradi fogyasztó szövetkezet csődjéből.** Emlékezetes, hogy az 1907. évben általános fogyasztó és termelő szövetkezet alakult Aradon, hogy szegény munkásokat olcsó élelemmel ellásson. A szövetkezet csődbe jutott és az ügyészség vétkes bukás címén vádiratot adott, most annak egykori vezetői ellen. Ezek névszerint a következők: Müller József utazó, Wild János malomtulajdonos, Holeinger Keresztély vegyész, Kahujai Ödön kereskedő, Seberényi Lajos vasesztergályos, Messer Mór lakatos, Staud Ferenc kereskedelmi alkalmazott; az a vád ellenük, hogy a könyveket rendetlenül vezették. A szövetkezet aktívája 19 ezer korona, a passzívája pedig 41 ezer korona. Az ügyészi vádiratot a napokban fogja tárgyalni a vádtanács, amely vagy vád alá helyezi a terhelteket, vagy pedig megszünteti ellenük az eljárást.

§ **Összeütközés az aradi állomáson.** Az 1910. év június havában kisebb karambol volt az aradi állomáson. A Radna felől jött 601. számú tehervonat hibás váltóállítás miatt neki szaladt egy tartalékvonatnak. A karambol következtében 14 ezer korona kára van az államvasutaknak. A királyi ügyészség a baleset miatt vádat emelt *Biró Aladár* ténfelügyelő, *Wanderwenne* János mozdonyvezető és *Zabán* Sándor váltókezelő ellen. A mai tárgyaláson *Biró* 60, *Zabán* 30 koronára büntették. *Wanderwennét* azonban fölmentették.

§ **A tanítónő.** Bródy Sándor tanítónőmártírjával hasonlították össze Papp Irént, a hosszumezői tanítónőt abban a cikkben, melyet a védelmére megírt a „Közoktatás” című hetilap. De a cikkíró tulment az igazmondás határain. Megvádolta ugyanis a hosszumezői iskolaigazgatót, *Terebesi* Samut és kivüle még a község jegyzőjét, *Csics* Gézá is. *Kákósy* Ödön, a cikk szerzője azt írta *Terebesiről*, hogy valami pártfogoltját akarja odajuttatni a Papp Irén helyére. Ezért üldözi a védtelen nőt, kompromittálja mindenfelé, mert ki akarja turni. És ebben — tette hozzá — teljesen méltó büntárs Csics Géza községi jegyző, aki utcai betyárok módjára éjjelenként bekopogtat a szép leány, Papp Irén ablakán. Az igazgató nem indított sajtópört, pedig őt *Kákósy* még külön is figyelmébe ajánlotta Marmarosziget tanfelügyelőjének, *Wekerle* Lászlónak. Főképen annak utána, hogy a hosszumezői iskolában a segédtanfelügyelő vizsgálatot tartott s teljesen kifogástalannak találta Papp Irén működését, valamint erkölcsi életét. Ellenben a községi jegyző *Csics* Géza pörbefogta *Kákósy*t, aki ellen mára tüzték ki az esküdtszéki tárgyalást. De odáig nem jutott a dolog, hogy az esküdteknek itélkezni is kellett volna. *Kákósy* ugyanis kijelentette, hogy jéves információi voltak s mert *Csics* Géza ellen bizonyítani nem tud, tőle *bocsánatot* kér. A panaszos megelégedett ezzel az elégtétellel és visszavonta a vádat. Erre a bírság megszüntette az eljárást.

Rablógyilkos gyermekek.

(Gyilkoltak, hogy szórakozhassanak. — Esküdtszéki tárgyalás Párisban.)

Távírti tudósítás.

Arad, január 27

Valamikor, úgy harminc évvel ezelőtt, Kolozsváron meggyilkoltak egy postautalványnyal kelepécebe csalt pénzeslevélhordót. Akkoriban ez az eset oly feltűnő volt, annyira rémes és szenzációs, hogy a vásári látkepes panorámákban még évek mulva is mutogatták ezt a jelenetet.

Ami Párisban történt, az egy kicsit emlékeztet a kolozsvári levélhordó meggyilkolására, azzal az ijesztő különbséggel, hogy Párisban két tizenhatéves, jó családból való, elvetemült fiu volt a gyilkos. Talán, ha lehet, még a gyilkoságnál is megdöbbentőbb az a viselkedés, ahogy a fiuk az esküdtszék előtt viselkednek. Ezek a fiuk, akik a legnagyobb ravaszsággal tudták fölesalni lakásukba egy bank pénzeszedő szolgáját, hogy ott meggyilkolják és kirabolják őt, csupán azért, hogy néhány napon át lányokkal mulathassanak az éjjeli kávéházakban, ugyanezek a részben koráért, ravasz fiuk, úgy tesznek, mintha nem is ismernék cselekedetük horderejét, mintha nem is volnának tisztában azzal, hogy bünt követtek el.

A gyilkosság.

Az egyik gyilkost *Tissi*-ernek, a másikat *Demarest*-nek hívják, azelőtt kereskedelmi irodai gyakornokok voltak, de hanyagságuk miatt elcsapták őket. *André* pénzeszedő bankszolgát szeptember harmincadikán azzal csalták föl *Tissier* lakásába, hogy *Demarest* által kiállított *Tissier* nevére szóló „bont” kellett a bankszolgának felvinnie oda beváltás végett. Egy másik bankszolgát már hónapokkal ezelőtt ily módon akartak *Tissier* anyja lakásán kirabolni és meggyilkolni, de akkor észrevették, hogy annál a pénzeszedőnél kevés pénz van a börtáskájában. Egyébként már akkor minden gyilkos szerszám el volt készítve a törbecsalásra, de *Palliet*nek, az akkori bankszolgának szerencséje

volt. Sértetlenül távozhatott el. *André* bankszolga előtt a *Tissier*ék lakásában, — ahol akkor a szülők nem voltak otthon — *Demarest* nyitotta ki az ajtót.

— *Tissier* urat keresem, — szól a pénzeszedő.

— Én vagyok az — felelte *Demarest*.

A szolga átadta a „bont”. *Demarest* az ablakhoz ment vele, fontoskodva, szakértelemmel vizsgálta, mintahogy azt azelőtt főnökénél az irodában látta, azután így szól:

— Nem, nem fizetem ki.

André, a bankszolga, épen visszaakarta tonni az írást börtáskájába, amikor *Tissier* egy nagy késsel bánturól mélyen beleszurt *André* nyakába. A szerencsétlen nagy kiáltással azonnal összeesett. Ezután *Tissier* még mintegy harminc sebet ejtett rajta, nyakán, arcán, halántékán és hasán, míg a szerencsétlen meghalt.

Párbeszéd az esküdtszék előtt.

Elnök: Nem gondoltak maguk a gyilkosság következményeire? Nem gondoltak arra, hogy a gyilkosságot azonnal fölfedezik és magukat azonnal elfogják?

A gyilkos fiuk: Nem. (Emellett olyan közömbös vállmozdulattal kísérik a feleletet, mintha azt mondanák: „Ostobaság! Hogy gondolhat az ember mindenre, hisz mi még oly fiatalok vagyunk.)

Elnök: Kinék a gondolata volt először a gyilkosság?

Tissier (közömbösen): Körülbelül egyszerre kaptuk a gondolatot.

Demarest: *Tissier* oltotta a vesztemet. (*Tissier* mosolyog.)

Tissier: Hogyan? Hát én, aki azelőtt sohase loptam, én mindjárt gyilkossággal kezdeném a bűnököt?! (*Demarest* ugyanis volt főnökével kisebb tolvajlást követett el.)

Demarest most hirtelen alázatos magatartást akár szimulálni. Roppantul és láthatóan erőlködik, hogy sirni tudjon, de nem sikerül neki. Barátja, *Tissier* meg se próbálkozik az erőltetéssel.

Elnök (*Tissier* felé fordulva): Öüöknek pénzre volt szükségük, ugy-e?

Tissier: Igen.

Elnök: De mi célból?

Tissier: Utazni, mulatni, szórakozni!

Elnök: Önök tehát tudták, hogy nem lehet elrabolni egy bankszolga pénzét, anélkül, hogy meg ne ölnék a szolgát?

Tissier és Demarest: Igen, tudtuk.

Elnök: És elhatározták, hogy megölik a szolgát?

Tissier és Demarest: Igen.

Elnök: Amikor a szolga anyakszurástól összeesett, hallották-e, hogy kiált?

Tissier: Nem, nem hallottam. Az ember néha szórakozott tizenhat éves korában.

Demarest azonban hallotta, hogy a szerencsétlen nagyot kiáltott, később panaszkodott, nyögött, nyöszörgött.

Demarest: *Tissier* a kesével a mellébe szurt, mert a hátán feküdt. Én pedig egy kalapácsal ütöttem a fejét.

Elnök: És nyöszörgött a kalapácsütések alatt?

Demarest: Igen. De egyre ritkábban.

Ez a precíz, nyugodt, minden lelkiismeretfurdalás nélkül való, cinikus meghatározás folytán a teremben halk morgás, csodálkozás támadt a hallgatóság között. Sokan iszonylattel fordultak el a fiuk cinikus, nyugodt beszéde hallatára.

Elnök: Nincs egyéb magyarázni vagy mondani valója, *Tissier*?

Tissier: Nincs.

Elnök: Hát magának, *Demarest*?

Demarest: Nincs.

Demarest azonban mégis meggondolta magát,

mint aki le van győzve, leült egy padra és zseb-kendőjébe belekiáltotta:

— Bocsánatot kérek!

Szemei azonban szárazak, arcifejezése tette-tett, szimulált.

Elnök: Miután magukhoz vették a szolgánál volt négyezerhusz frankot, mit csináltak?

Tissier: Először is fürdőbe mentünk, azután vettünk új ruhát, cipőket, fehérneműt vásároltunk, továbbá ékszereket és fegyvereket. Azután Passy városrészben szállodába mentünk és ott leadtuk esomagjainkat. El akartunk utazni.

Elnök: Hová?

Tissier: Biarritzba.

A gyilkosok azután elmondják, hogy este egy boulevard kávéházban mulattak, ahol megismerkedtek két leánnyal, akikkel két napon keresztül mulattak. Két nap múlva, október másodikán elfogták őket. Ekkor a négyezer frank rabolt pénzből még ezerháromszáz frankjuk volt. Az elegáns megjelenésű, nagykalapos két „hölgyet“, akikkel a fiuk mulattak, szintén kihallgatták. A tárgyalást folytatják.

Öngyilkos nagykereskedő

— Halál a jég hátán. —

— Állami tudósítás.

Arad január 27.

Egy héttel ezelőtt, amikor hideg, szép napos idők voltak, s igen sokan sétáltak a fővárosi Duna-parti korzón, a sétálóközönség rémes jelenetnek volt szemtanuja. A zajló Dunán egy körülbelül asztalnagyságu jégtáblán egy *uriember feküdt*, aki karjaival integetve, kétségbeesetten kiáltozott segítségért.

A korzó közönsége kíváncsian sietett le a rakpartra, hogy az izgalmas mentőmunkálatoknak szemtanuja lehessen. Egy rendőr ugyanis csolnakba ugrott, s a jégtáblán levő ember felé evezett, de minden igyekezete hiábavaló volt, mert az uszó jégtáblákat nem tudta áttörni, s nem sikerült az ismeretlen közelébe sem férkőzni. Közben a tűzoltókért telefonáltak, akik hamarosan meg is érkeztek a helyszínére. Épen azon tanakodtak a tűzoltók, hogyan lehetne a veszélyben forgó embert megközelíteni, amikor a jégtábla hirtelen felbillent s a rajta levő ember belefördült a vízbe, s nyomtalanul eltűnt, többé nem került a víz színére.

A rendőrség a szerencsétlen ember kiléte után azonnal megindította a nyomozást. Csak annyit sikerült megállapítani, hogy az illető nem véletlenségnak lett az áldozata, mert a Margit-hidról öngyilkossági szándékból ugrott a Dunába. Véletlenségből azonban nem esett a vízbe, hanem egy uszó jégtáblára, amely egy ideig felszinen tartotta.

A rendőrség egy heti nyomozás után végre megállapította az öngyilkos kilétét. Az illető **Fränkel Adolf**, egy jónevű fővárosi nagykereskedő-cég tagja, aki évek óta súlyos idegbajban szenvedett s tettét is valószínűleg pillanatnyi elmezavarában követte el. Fränkel Adolf negyvenesztendő volt, nemrég került ki a szanatóriumból s családja külföldi üdülőhelyre akarta vitetni, ő azonban nem akart eltávozni Budapestről.

A múlt héten hétfőn vadonatúj ruháját vette magára Fränkel s minden bejelentés nélkül távozott el otthonról. A családja, miután két napig nem tért haza, eltűnését bejelentette a rendőrségen. Most aztán több szavahihető tanu vallomása alapján kiderült, hogy az uszó jégtábla halottja Fränkel Adolf volt.

Érdekes, hogy a Fränkel-családnak már ő a negyedik tagja, aki tragikus körülmények között fejezte be életét. A legidősebb fiu, aki-

nek rendkívüli művészi tehetsége volt, szélütés következtében halt meg, a második megsértette kezét s vérmérgezésben hunyt el, a harmadik testvére elesett az utcán s néhány rap múlva belső sérülések következtében meghalt.

Pörösködés mindhalálig

— Egy öreg házaspár a gyerekei ellen. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad január 27.

Különös pört tárgyalt ma az aradi büntető törvényszék. Egy család furcsa háborúsága adja e pörhöz a keretét. **Mandl Lipót** aradi lakos és neje **Ackermann Anna**, akik valamikor dúsgazdag emberek voltak, feljelentették egyik leányukat hitelezési csalás miatt.

A Mandl-párnak csaknem százezer korona vagyona volt valamikor, de a pénzüik elfogyott, mert Mandlék konok pörlekedő emberek. Minden esekélyesség miatt hosszadalmas pört indítottak és az elvesztett pör költségei felemészítették a vagyont. Öreg napjaikra így szegénységbe jutottak. Amikor már minden pénz elfogyott, az öreg házaspár a leányaihoz fordult és arra kérték a gyerekeiket, hogy tartsák el őket. Abban állapodtak meg, hogy az öregek felváltva hol ennél, hol annál a gyereküknél laknak majd. Abban az esetben, ha a Mandl-pár nem érzi így jól magát, elmebet egyik gyermekéhez s akkor az köteles eltartani őket, de ennek ellenében a többi gyerek évenként kétszázkoronát fizet annak, akinél Mandlélaknak.

Ilyen módon Mandlék egyik leánya, **Mandl Emma**, férjezett **Fratyán Péterné**, körösbökényi lakosnak kötelessége lett volna 200 korona tartási díjat fizetni ama testvér számára, akinél az öreg házaspár lakott. Fratyánné azonban — nem tudni milyen okból — nem fizette meg ezt a pénzt. Ezért az öreg Mandl és neje pört indított a leánya ellen, holott az egyezés értelmében Fratyánné nem is a szüleinek, hanem a testvéreinek tartozott. Fratyánné volt egy kis háza Körösbökényben, amelyet szintén féltett attól, hogy a pör martalékául esik. Ezért a házat gyorsan átiratta a férje nevére. Ez roppantul felbőszítette az öreg Mandlkat és most már *hitelezési csalás* miatt tettek feljelentést a leányuk ellen. A feljelentésben azt mondták, hogy Fratyán Péterné őket ravasz fondorlattal kijátszotta, mert gyorsan az ura nevére iratta a házat és most már rajta nem vehető meg az a 200 korona.

Az ügyészség ez alapon vádat is emelt Fratyánné ellen csalás, a férje ellen pedig bűnsegédi minőség címén. Ma volt ebben az ügyben a főtárgyalás az aradi törvényszék előtt. Fratyánnét **Krenner Zoltán dr.** aradi ügyvéd védte. Azt vitatta Krenner, hogy az öreg Mandl pár jogtalanul követeli a 200 koronát, mert a megállapodás szerint nem nekik jár ez a pénz, hanem annak, aki eltartja őket. Egyébként pedig a férjet pörölni lehet a felesége tartozásáért, mert a 200 korona megfizetésére nézve mindketten tettek ígéretet, tehát Fratyánné nem csalhathat meg senkit azzal, hogy a házat átiratták a férj nevére. A törvényszék magáévátette ezt az érvelést és fölmentette a vádlottakat.

Komikus jelenet következett ezután. Az ügyész kijelentette, hogy megnyugszik az ítéletben.

— De én nem nyugszom meg! — kiáltotta az öreg Mandl.

— Magának nincs joga apellálni, — magyarázta neki az elnök.

— Ha nincs jogom, még akkor is felviszem ezt az ügyet a királyhoz. Majd megmutatom én, hogy a király igazat fog nekem adni.

A hosszú kalaptü.

— Az első kihágás. —

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, január 27.

Megállapíthatjuk, hogy a fővárosi hölgyek nagyon is respektálják a főkapitány harcias kiáltványát, a melyet a hosszú kalaptü eltiltása dolgában a minap kiadott. A rendelet január 24-én lépett életbe és sem aznap, sem pedig a következő napon egyetlen tettenérés sem történt. Pedig rendőreink ugyancsak résen voltak s árgus szemekkel mustrálgatták a kalapos dáamákat.

Ma azonban végre horogra akadt egy hölgy, a ki dacolva minden főkapitányi tilalommal, olyan kalappal találtatott, a melyen két hosszú kalaptü kupaktalanul meredett kifelé.

A Baross-utca külső részén járó villamosoknak már évek óta valóságos réme volt **Nagy Gabriella**, egy természetes aggszüz, aki naponkint háromszor is villamoson járt be a városba. A kalauzok szinte kéjjel marasztalták le kocsijukról a korai csöngetéssel, ha észrevették a megállóhelyen. Ez a hölgy rendszeren kerek kalapot hordott, amelybe két akkora tü volt szurva, hogy beillett volna vivótörnek. Szurkálásainak se szeri, se száma s ha emiatt szemrehányással illették, olyan patáliát csapott, hogy fülzugást kaptak tőle az utasok.

A multkorjában megesett, hogy egy ur, a kinek kalaptüjével majdnem kiszurta a szemét, fogta a két tü s a robogó villamosról lehajította. A megtütelentett hölgy megrántotta a szijjat néhányszor s a kocsi megállott. Leszállott, megkereste a két kalaptüt, azután az ott álló rendőrnek bepanaszolta a *goromba utast*. Akkor még olyan világ volt, hogy a rendőr a panaszt jegyzőkönyvbe vette s nem a hölgyet, hanem azt az urat itélték el — kihágásért.

Tudott erről minden villamos kalauz s azért már január 24-ike óta lesve-lesték a kellemetlen hölgyet. Ugy látszik, két napig talán az influenza ágyhoz szögezte, mert nem mutatkozott. Végre ma délben egyik Baross-utcai megállóhelyen föltűnt az alakja. A kalauz csak egy szempillantást vetett rá s észrevette, hogy félelmetes kalaptüi még megvannak. Dehogy is csöngette volna le előtte a villámot! Sőt. Nagyon udvariasan fölsegítette a perronra és betessékelte egy ülőhelyre. Másfél állomással odébb azonban hirtelen megrántotta a szijjat s a kocsi megállt, pontosan ott, a hol egy rendőr posztolt.

— Biztos ur! — kiáltott a kalauz.

— Mi az, mi az? — kérdezték az utasok.

Méltóságosan odalépked a rendőr s jobb lábát a perronra teszi.

— Mi a baj?

— Ez a hölgy — kezdte a kalauz, a hosszú kalaptüs nőre mutatva — ez a hölgy kihágást követett el.

A rendőr müértő szemmel rátekintett a hölgyre s legott észrevette a kalapon a kihágás korpusz deliktijét. Most már beljebb került s az utasok nagy gaudiumára elővette noteszét. Hivatalos hangon kikérdezte a megrémült hölgyet, mi a neve, hol lakik, azután kijelentette neki, hogy két nap múlva megkapja a büntető parancsot.

A tettenért hölgy leszállott a villamosról s betért a legközelebbi divatárus boltba. Egy csöppet sem volt dühös, vagy szomorú, talán azért, mert a rendőr nem kérdezte meg az életkorát.

IRODALOM ES MUVESZET.

A színház műsora:

Szombat: Halhatatlan lump, operett (C) bérlet.

Vasárnap: Délután mérsékelt helyárral: A balkáni hercegnő, operette. Este rendezés helyárral: A halhatatlan lump, operett. A) bérlet.

A halhatatlan lump.

(Operett 3 felvonásban. Irta: Dörman Felix. Zenéjét szerzőtte: Eysler Ödön. Bemutató előadás.)

A bejegyzett osztrák írók között jó névnek ismerjük Dörman Felixet és a komponisták kiválóbbjai közé tartozik Eysler Ödön, akinek Vándorlegénye jubiláris előadását ért meg mindenütt, ahol csak színre hozták.

Csodálatos, hogy ilyen szerencsés szövetkezés mellett A halhatatlan lump csak fél sikert produkál és némileg mögötte marad Eysler előbbi művének. Meglepő, mert hiszen Dörman sikerült librettóval szolgált a komponistának és a zeneszerző melódiai sem apadtak ki teljesen. A kis sikernek leginkább az az oka, hogy a librettó túlságosan komoly és ahol humorral dolgozik a szövegíró, ott hatástalan. Egyetlen olyan derűs epizód sincs a darabban, mely szívből megkacagtatná a nézőt, ami nélkül pedig operett sikert el sem tudunk képzelni. Sok a lírai hangulat a darabban. A zene értékes muzsika, de egy-két csinosabb keringőt leszámítva egyetlen fülbemászó száma sincs, úgy, hogy a zene sem tudja teljesen felmelegíteni a hallgatóságot.

A darab különben nagy művészi sikert hozott Heltai Jenőnek, aki Ritter Jánost, a lezüllött komponistát adta. Mélységes átérzéssel, megkapó színekkel, magasabbrendű művészettel játszotta meg a zsenális muzsikust és ezzel az alakításával maradandó emléket biztosított magának Aradon. Elejétől végig excellált briliáns alakításával és a közönség megértő, hálás elismerésében bőven volt része az est folyamán. Dicséretre méltó igyekezetet láttunk Zalay Margitnál, aki nehéz énekes szerepét jól ellátta. Vass Jenőnek volt még sikere a polgármester szerepében. Dióssy Nusi Lujzát adta a közönség nagy tetszése mellett. Riadó tapsokat aratott Benkő Gizzi, aki egy bájos kis dalt adott elő, meglepő művészi készséggel.

A zenekart Csányi Mátyás vezényelte.

H. G.

A medikus.

— Bródy Sándor színművének bemutatója a Vigszínházban. —

(Fővárosi tudósítónk telefonjelentése.)

Arad, január 27

Régen várt bemutatója volt ma este a Vigszínháznak. Ma volt a premiérje Bródy Sándor A medikus című színművének, amelyet a kiváló író egy tizenöt év előtt megírt novellájából írt meg. A bámulatos realizmussal megírt novellának Jisbi Bénob volt a címe s azt írta meg benne a forró szavú író, hogy egy, a fővárosba került vidéki orvos növendék, — a csuf Jisbi Bénob — eladja magát a gazdag pesti kereskedőnek, akinek megígéri, hogy pupos leányát feleségül veszi. A sok pénzü boltos ellátja minden kellemezzel az orvosnövendéket, aki csak azért adja el magát, hogy szegény családját kiséghesse a nyomorból. A becsületes fiu azonban nem sokáig bírta ezt a csuf játékot; annyira megundorodik önmagától, hogy öngyilkosságot követ el.

Az ebből készülő Medikus-nak más megoldást szabott Bródy Sándor. A medikus elveszi a gazdag ur leányát és boldogan él tovább. Az egyszerű mese különben röviden ez:

János, a medikus, vidéki ifju és pesti diák, a család reménye, büszkesége, akiről feltételezik, hogy nemcsak maga lesz gazdag ember, de a rokonait is jómódba juttatja. Hozományt szerez a testvérének, Adának. János pedig elfojtott önmegbecsüléssel kesereg azon, hogy előre eladta magát Rubin orvosnak, akinek jótéményét élvezzi. Eladta magát annak a hallgatólag létrejött egyezmény alapján, hogy majdan feleségül veszi Rízát, az orvos leányát. Az önvád annyira elkészeríti, hogy szinte szuggerálja magának a gyűlöletet Rízával szemben, a kiről feltételezi, hogy tudója a csuf alkunak. De amikor a rideg hangon előadott hivatalos leánykérésre Riza — bár őszintén szereti a legényt — kosárral felel, János tudatára ébred az érzelmei igaz valóságának. Még nyomorultabbnak érzi magát, amikor megtudja, hogy Riza a maga vagyonkáját odaadta Adának hozományra, kelegyére és apja, az öreg Arrak ezt anélkül, hogy szólna Jánosnak, minden skrupulus nélkül elfogadta.

Van a darabnak egy jóízű figurája, egy áldottszívű kis papnövendék, aki nélkül, hogy deus ex machinát kellene játszania, összebozza a szétvált párocskát és egyuttal megleti boldogságát egy falusi szépség is, akit régen titkon imád a reverenda sulyát túlságosan nehéznek érző papnövendék.

Varsányi Irénnek Rubin Riza szerepében igazi poézis az ábrázolása; Csontos Gyula játszótársa a művésznőnek. Két igazán nagykaliberű alakítás a Fenyvesi Emilé, Riza atyjának személyesítője és Szerémyé, aki az önző, ravasz palóc Arrakot játszza. A vigszínházi játékstílus igen szép példáit jelenti játékuk, amint az együttes is mindig kifogástalan azokban a csoportos jelenetekben, amelyekben Tanay Frigyes, Tihanyi Miklós, Bárdi Ödön, Ferenczy Károly és Ditrői Mór egy diaktanya lakóinak buját-baját mutatják be. Egészséges realizmussal ad Haraszthy Hermin egy budapesti cselédet, Makay Margit egy holdkóros szerelmes leányt.

A premiére zsufolásig megtelt a Vigszínház nézőtere. Az első felvonás után Bródyt tizenkétszer hívták ki. Különösen az első felvonásnak volt tekintélyes sikere. Rendkívüli hatást keltett a diák szoba. Általában az epizód-szerepek vitték diadalra a darabot, amelynek drámai koncepcióját nem sokra értékeli a kritika. Varsányinak nagy sikere volt, míg Csontos ellenben nem tudta szimpafikusá tenni János szerepét.

* Az angol filantropia. A Kölcsey-egyesület mai zsúrján Fischer Mór államvasuti mérnök a fővárosi Uránia-színház „Vasú” című darabjának szerzője tartott ismeretterjesztő előadást vetített képekkel az angol munkásjóléti intézményekről. A felolvasó, aki alaposan ismeri az angolországi munkásviszonyokat, előadásának bevezetésében azon intézményeket ismertette, amelyek az angol nép, különösen az ipari munkásság szellemi előhaladását célozzák. Ismertette a Vasárnapi Liga működését, amely hasznos szórakozásokról gondoskodik a munkásság számára a vasárnapi munkaszünetben. Érdekes és jellemző bepillantást engedett az előadó az angol életbe annak ismertetésével, hogy a Ligának, amely felolvasásokat, szórakoztató előadásokat, hangversenyeket szokott rendezni, negyven évi küzdelmébe került, amíg vasárnap a munkások számára a muzeumokat nyitva tartani sikerült. Ismertette a Toyubee Hall intézményt, amelynek tagjai, az oxfordi egyetem hallgatói, London legnyomoruságosabb fertályában tartanak oktató kurzusokat. Bemutatta a munkáskollégiumokat, amelyekben a munkások annyira kiképezhetik magukat, hogy

három egyetemi év közül kettőt elengednek nekik. Behatóan foglalkozott az Údv Hadseregével és az Egyház Hadseregével, amelyek a vallásérköles terjesztését és a népnymor enyhítését célozzák. Végül az előadás második hosszabb részében bemutatta a bournvillei kakaogyár berendezését, mint amely legtökéletesebb a munkásjóléti intézmények tekintetében. A nagyszámú hallgató közönség bámulattal hallgatta az előadást, amely az angol munkásviszonyokat a miénkhez képest valósággal ideálisnak tüntette fel.

* A redőrségi hangverseny. Szombaton este fél 8-kor tartják meg a nagyszabásúnak ígérkező rendőrségi concertet, melyen Francilló-Kaufmann Hedwig, a bécsi opera világhírű művésznője, és az ugyancsak nagyhirű Arányi nővérek lépnek fel. A hölgyeket kéri a rendezőség, hogy a teremben kalap nélkül foglalják el helyeiket.

* A Halhatatlan lump másodsor. Szombaton este megismétlik a ma színrekerült Halhatatlan lump előadását. A címszerepet ezuttal is Heltay Jenő játssza, ugyszintén fellép a bemutató többi szereplője is, Dióssy, Zalay, Sütő, Benkőné, Polgár és Várnay.

* Vasárnapi előadások. Két operett kerül színre vasárnap. Délután Rubens nagyszerű Balkán hercegnő-jét játsszák, este a Halhatatlan lump kerül színre harmadszor. Mindkét előadásban a szintársulat legjobb erői működnek közre.

* Két bemutató. A szintársulat két bemutatóra készül jelenleg. Az egyik egy vérbeli francia bohózat, a Szent liget, a másik D'Albert világhírű operája, a Hegyek alján. Mindkét darab iránt máris nagy az érdeklődés.

* Az Uránia látványosságai. Szombaton mutatják be utoljára azokat a hatalmas mozgófényképeket, melyek kiváló izléssel összeválogatva szerepelnek az Uránia programján. A fegyene című kép realizmus és mesteri megjátszása például könyekig meghatja az embert. Egy különben becsületes szívű fegyenc megható kálváriáját látjuk a képen, aki végtelen türelemmel szoktat magához a börtönben egy patkányt és mikor a fogházfelügyelő megöli a fegyenc egyetlen barátját, ebből kitör minden elfojtott indulat és képes lenne a nyomorult csatorna lakóért megölni az embert. Látjuk aztán a fegyencet a megbánás útján, mikor életét áldozza fel, hogy jótévőjének, egy papnak kis leányát egy égő házból kiszabadítsa. Az életmentés a fegyenc életébe kerül. Szivetrázó tragédia sir ki ebből a gyönyörű képből. Szombaton kerül utolszor bemutatóra Gauthier Theofil poetikus novellája, a „Mumia”, mely egyike a kinematografia legszebb remekének. Nem mindennapos tárgyánál, magas, művészi megjátszásánál fogva nagy hatást gyakorol a kép a közönségre. Vasárnap új műsort mutat be az Uránia. 175

* A kék gyémánt második előadása. Az az izgalmas nagyconcepcióju detektívdráma, amelyet tegnap este mutatott be az aradi Apolló-színház, a második este is nagy sikert aratott. Nagyszámú közönség nézte végig a a dráma második előadását s mohón élvezte annak föltötte érdekesítő, idegizgató történetét. A cselekmény hősei, mint má: megirtuk Sherlock Holmes a világhírű detektívzseni és Lupin Arzén, a föld eddigi legügyesebb gazembere. Lupin szeretőjével ellopát egy uri családból egy drága gyémántgyűrűt s a gyémánt hamisított másolatát becsempészi egy fiatalember lakásába, aki a családbhoz jár. A rendőrség megindítja a nyomozást s a fiatalembert, akinél a hamisított gyémántot megtalálják, letartóztatják. Közben megérkezik Sherlock Holmes is, aki nagy zsenijével azonnal átlátja a tévedést s megállapítja, hogy a fiatalember nem bűnös. Raffinált eszközökkel megtudja, hogy az igazi tolvaj Lupin Arzén szeretője. Le is tartóztatja a leányt s

Lupint is. Az elveszett igazi gyémántot is megtalálják náluk. Lupin azonban izgalmas tettek után kiszabadul a rendőrség kezei közül. Azért Soherlok Holmes nyomozását eredmény kísérte ez alkalommal is. A nagyszabású drámát holnap is műsoron tartja az Apolló-színház. 177

Botrányok a Vatikánban.

(Rampolla biboros unokaöccse.)

Távirati tudósítás.

Arad, január 27.

Sokáig nem tudták, hogy miért tiltotta el a pápa a katolikus papságot attól, hogy pénzügyi vállalatokban részt vegyen. Azt hitték, hogy a karintiai katolikus takarékszövetkezet összeroppanása készítette X. Piust a szigorú rendelet kiadására, de mint most kitudódott, már eme világbotrány kipattanása előtt is elhatározott szándéka volt a szentszéknek, hogy a klérust a kétes eredményű pénzügyi tranzakcióktól távoltartsa és erre a Vatikán egyik nagyhatalmasságának, Rampolla biboros unokaöccsének afférje indította. Rendkívül szégyenletesnek tartják a Vatikánban azt a váltóhamisítási botrányt, amelyben a mindenható biboros vérrokona ugyancsak papok segítségével belekeveredett és a pápa elhatározta, hogy véget vet a közvetlen környezetében lejátszódó skandalumoknak, amelyekből az antiklerikális olasz sajtó rovatot nyitott azzal a címmel: „Vatikáni botrányok” is azzal a félelmetes al-címmel: „Végnélküli folytatásokban.”

Arról a csunya pénzügyi manipulációról, melyben Rampolla személyét is kiméretlenül meghureolták, a következőket írták tekintélyes olasz lapok:

Most tudódott ki, hogy körülbelül egy évvel ezelőtt Flórencben letartóztatták Campobelló herceget, Rampolla biboros unokaöccsét, Olaszország egyik legelső gavallérját, aki amellet, hogy minden reggel misét hallgatott, hetenként gyónt, bőkezű mecénása volt éjjeli mulatóhelyeken elzúló hölgyeknek, akiket, mint ő mondta felebaráti szeretetből karolt fel és mentett meg a posványból. A herceget négy hónapi vizsgálati fogság után egy külföldi szanatóriumba vitték. Időközben ugyanis Rampolla biborosnak sikerült elhárítania a herceg feje fölül a veszeltyt. A herceg ugyanis óriási összegekre rugó váltókat hamisított, amelyeket a bibor s kiegyenlített, illetve beváltott a pápa határozott parancsára, aki nem akarta tűrni, hogy XIII. Leó volt államtitkárának nevével ellátott váltók uszorások kezén forogjanak. A herceget gyengeelméjűnek mondták.

Kitűnt az is a vizsgálat folyamán, hogy három pap, akik Flórencben az alsópapság hiteligenyeit kielégítő takarékpénztár igazgatói voltak, valósággal kiszípolyozták uszorával Campobelló herceget. A Vatikán elrendelte a takarékpénztárban a rovincsolást, megállapítandó, vajjon a bank pénzét, vagy pedig az említett három pap-igazgató pénzét használták-e fel a piszkos üzletnél. Kitűnt a vizsgálatnál, hogy a takaréka csőd szélén áll. Abba-hagyták a vizsgálatot, s hogy a csődöt elkerüljék, a Vatikán bankja, a Banca di Roma a papi pénzügyi segítségére sietett. Ennek megtörténte után újból megindult a vizsgálat és konstataáltak, hogy a herceg tönkretételére tényleg a klerikális célokra alapított bank pénzeit használták fel és hogy a három papigazgató ennél az üzletnél óriási mellékkeresetre tett szert. A pápa eltiltotta a három papot az istentisztelet végzésétől és kiadta a parancsot, hogy kéréseketlen szigorral vizsgálják meg az összes katolikus jellegű pénzügyi intézeteknek üzletmenetét és ahol azt tapasztalják, hogy papok segédkezet nyújtottak uszorához, a tör-

vény elé vigyék, hzgy ott is elnyerjék büntetésüket.

A Vatikánban ezenkívül az utóbbi napokban még egy ilyen kellemetlen afférről irnak az olasz lapok. Mindenki meglepetésére hirtelen elbocsátották a szolgálatból Pfyffer alezredest, a svájci gárda másodparancsnokát. Ez a Kuria kis világában óriási esemény. Nemzedékeken át két familia ivadékai osztoznak a svájci testőrség parancsnoki állásán: az altshofeni Pfyfferek és a schauenseei Meyerek. Már az is feltűnt, hogy Meyer ezredes halála alkalmával nem Pfyffer foglalta el a parancsnoki állást, hanem a svájci milícia egyik tényleges ezredesét, Repond-ot hívták meg. Most pedig hirtelen elbocsátották Pfyffert. Keresték az okot és megtudták, hogy a két esemény egy motivumra vezethető vissza: sok előszeretettel a hölgyek iránt és sok gáláns kaland a Vatikán szent csarnokain belül is, dacára annak, hogy az alezredes ur nős és talán a kelleténél több gyermek apja. Többször figyelmeztették, hogy elbocsájtják és most beváltották a fenyegetést, mert megállapították, hogy a svájci testőrség és egy előkelő éjjeli mulatóhely között sokkal szorosabb a viszony, mint amennyire azt a Vatikán hadügyi kormányzata megkívánja.

Főuri businessmenek.

— (Magyar mágnások a budapesti tőzsdén. — Széchenyi Lászlóné grófnő üzleti vállalkozásai. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 27.

Rendkívül érdekes vállalkozásról ad hírt a New-York World egy budapesti kábeltávirata. Az értesülés szerint dussgazdag magyar főurakból alakult szindikátus milliókra rugó tőkével nagyszabású üzleti vállalkozásokba fogott, akkora arányokban, mely valóságos szenzációt keltett a budapesti tőzsdén. A szindikátus alakítására Széchenyi László gróf és felesége tették meg az első lépéseket. A World kábeltávirata az eseményről a következőket jelenti:

Gróf Széchenyi Lászlónéban a Vanderbiltek pénzügyi zsenijei nagy arányokban kezd kibontakozni. A grófné Budapesten nagy fakeskedést alapított, „gróf Széchenyi Lászlóné, született Vanderbilt Gladys”, cégbejegyzés alatt.

A közelmúltban történt, hogy férje és egyik bizalmas barátja, Szápáry László gróf felkeltették több dussgazdag magyar főur érdeklődését bizonyos tőzsdéi spekulációk iránt, a mi, ámbár csekély jelentőségű lenne a Wall Streeten, a budapesti tőzsdén valóságos forradalmat idézett elő. A vállalkozás eddig igen sikeresnek bizonyult.

A szindikátusnak tagjai Széchenyi László gróf és felesége, Szápáry László gróf, Windischgraetz Lajos herceg, Springer Gusztáv báró és Sándor Pál. A társaságnak tíz millió dollár tőke áll rendelkezésükre.

A szindikátusnak máris sikerült befolyását biztosítani a Schlick-féle gépgyárban, a Rimamurányi vasműveknél, a Földhitelintézetnél, a Dunagőzhajózási Társulatnál és a Budapesti közúti Vasut Társaságnál.

Széchenyi László gróf ugy Bécsben, mint Budapesten számos nagyszabású vállalat igazgatósági tanácsában foglal helyet s ő maga intézi a szindikátus igen nagy arányú tőzsdéi spekulációit is. Vannak, a kik attól tartanak, hogy a spekulációk egyik-másikának sikertelensége esetleg bukásba sodorná a magyar közép-

osztály sok tagját, akik igen erősen érdekelnek vannak a főuri spekulációkban.

Általános a vélemény, hogy Gladys grófnőnek tudomása van az üzlet legkisebb fordulatairól is, amely vállalkozás igen nagy érdeklődést keltett magyar főuri körökben, ahol tudvalevőleg nem nagyon idegenkednek a szerencsejátékoktól.

Háromszáz millió hadihajókra.

— Fiumében készül egy Dreadnough. —

Távirati tudósítás.

Arad, január 27.

A magyar delegáció tengerészeti albizottsága ma délután Dániel Ernő báró elnökletével ülést tartott, amelyen Montecuccoli tengerészeti parancsnok, Hoffmann altábornagy, Lucic korvett kapitány, a kormány részéről pedig Kluen-Héderváry gróf miniszterelnök, Hazai, Hieronymi és Lukács miniszterek jelentek meg.

Montecuccoli a flotta programot fejtette ki. Az ekszpozé főrésze az, hogy a sommázat szerint az egyes szükségletek három millió 250.000 korona több szükségletet mutat fel. A jelen költségvetés normális nem lehet, mert a másfél milliós összes emelkedés elégtelen.

Már a legutóbbi delegáció alkalmával kijelentette, hogy a mostani körülmények között kénytelen a tengeri vezetőség 312 és fél milliónyi rendkívüli hitel és annak idei 55 millió részletét, amely 1911–1916-ig beosztva négy csatahajónak 242 millióval, két cirkálónak 30 millióval, 6 torpedó rendszerű járműnek 18 millióval, 12 torpedónaszádnak 12 millióval, 6 viz alatt járó naszádnak 10 millióval való építésére kérni. A hitel felosztásánál nem a haditengerészet szükséglete, hanem a két állam pénzügyi viszonyait veszi alapul. Így 1911-re 55 millió, 1912-re 67 millió, 1913-ra 684 millió, 1914-re 68 millió, 1915-re 49 millió, 1916-ra pedig 5 millió irányoztassék elő. A tengerészeti vezetőség kéri továbbá a delegációt, hogy a trieszti Stabilimento Technikóban elkészült két hajót átvehessen és a további csatahajók építését a kvóta arányában a trieszti és fiumei hajógyárakban megrendelhesse. Az exozet Montecuccoli következőképpen fejezte le.

— Bármilyen nagy legyen is a hajóhad, sohase kerül annyiba, mint egy háború költsége. Ugy védjük meg magunkat, hogy erősítsük haderőnket.

Ezután Rozenberg Gyula előadó tartotta meg előadói beszédét. Eddig — mondotta — az volt a hiba, hogy a haditengerészet programja ismeretes volt mindenki előtt, csak a törvényhozás faktora, a delegáció elé nem került soha. Örömmel üdvözli, hogy most változás történt. Foglalkozik a tengerészeti költségvetéssel, kimutatja, hogy a nagy szükséglet, ami mutatkozik, nem nagy más államokhoz képest. Az építési részesedés kérdésénél és nagy súlyt helyez arra, hogy a részesedés a kvóta arányában fog történni. Kéri a költségvetést a részletes tárgyalás alapjául elfogadni.

Laszkáry Gyula azt a kívánságot fejezi ki, hogy az előadó az előterjesztést nyomassa ki és ossza szét a delegáció tagjai között.

Batthyány Tivadar rövid felszólalása után az ülés véget ért.

A legközelebbi ülés kedden délután öt órakor lesz.

Meghiusult remények.

(Auersperg gróf Hengelmüller báró ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 27

A múlt tavasszal egy előkelő családból való fiatal osztrák mágnás utazott New-Yorkba, Auersperg Guidó gróf, a kinek az volt a nem titkolt szándéka, hogy gazdag házasságot kötve amerikai dollárokkal aranyozza be az idők viszontagságai folytán megkopott családi címerét.

Az ifju Auersperg, akinek kirándulásához régi barátai adták állítólag a költségeket, kezdetben meglehetősen nagy lábon élt, a legdrágább szállodákban tartott fényes lakást. Szerencsésül azonban nem akart feltűnni s a gróf ekkor a szenzációt kezdte hajhászni, hogy a figyelmet magára terelje. Sikertelenségei miatt Hengelmüller nagykövetet és Nuber newyorki főkonzult okozta, akik nem nyújtottak neki segítőkezést ahhoz, hogy bejusson a legelőkelőbb amerikaiak zárközött társaságába.

Ebben az időben történt, hogy megtámadta Nuber főkonzult a newyorki lapokban amiatt, hogy a főkonzul állítólag Rooseveltet szájhósnak nevezte.

Auersperg gróf végre is belátta, hogy céljai elérésére nem lehet reménye s szívében keserűséggel hajóra szállt, hogy visszatérjen hazájába.

Az „Amerika” nevű gőzösön kelt utra a nemes gróf s utazás közben elpanaszolta keserveit egyik utitársának, aki a beszélgetést megírta egy nagy newyorki ujságnak.

A gróf azzal a feltett szándékkal tér vissza Ausztriába, hogy — mint ő mondja — panaszt fog emelni illetékes helyen Hengelmüller báró nagykövet és Nuber főkonzul ellen, a kik csakis a magyar mágnások érdekeivel törődnek s neki, az osztrák főurnak, megtagadták közreműködésüket s vonakodtak őt bemutatni az előkelő társaságokban.

„Amerikában roppant költséges az életmód, — panaszkodott a gróf. — Alig néhány hónapi ottidőzésem 20,000 dollárba került. Most visszatérek családom körébe, akiknek közreműködésével megteszem a kellő lépéseket Hengelmüller és Nuber ellen, akik valóban botrányos rosszakarattal bántak velem Amerikában.”

HIREK.

Szerencsétlenül járt orvostanár.

— Agyhüvelés műtét közben. —

Távirati tudósítás.

Arad, január 27.

Kedden este nyolc órakor az I. számú egyetemi kórház kórbonctani intézetében súlyos, sőt majdnem végzetes szerencsétlenség érte Siklósi Gyula dr. egyetemi magántanár, ismert szemorvost. A professzor a recehártya operálásáról tartott előadást, amikor hirtelen szédülés fogta el s összeesett; esés közben a kezében tartott kés elcsuszott s a karját súlyosan megsebezte. A szerencsétlenség hírének nagy titokban tartották, úgy, hogy az csak orvos körökben terjedt el, ahol nagy részvétet keltett.

Siklósi professzor negyvenhárom éves, életerős ember. Karácsony óta azonban állandóan betegeskedett. Gyakran szédült s néha oly ideges volt, hogy ilyenkor napokig kénytelen volt otthon maradni Kigyó utcai lakásán.

Siklósi Gyula dr.-nak kedden este hét és nyolc óra között műtétani előadása volt a kórbonctani intézetben. Kevéssel hét óra után kezdte meg az előadását, amelyben szembenézőket mutatott be hallgatóinak. A teremben harminc növendék és Fáy-Kiss egyetemi

tanársegéd volt jelen. Valamivel nyolc óra előtt egy disznószelemen a recehártya operálását akarta bemutatni. Hallgatóinak magyarázni kezdte a műtétet, egyszer csak kiegyenesedett, értelmetlen hangokat hallatott, révedező szemmel nézett körül a teremben, azután pedig még érthetően így szólt:

— Megbénultam.

A következő pillanatban megtántorodott, s elesett. A hallgatók és a tanársegéd, akik a műtészal körül állottak, rémülten ugrottak a professzorhoz, s segítségére siettek. Hamarosan megállapították, hogy szédülés és vértódlás érte Siklósi dr.-t. Azonnal hidegvizet öntöttek a fejére, ruháját felbontották, akkor vették észre, hogy a professzor esés közben átvágta a karját, és kevés hirtelen, hogy ütődött fel nem metszette.

A professzort néhány perc múlva sikerült eszméletre téríteni, de csak tíz óra tájban lehetett őt lakására szállítani. Azóta otthon ápolják, s már állapota valamivel jobbra fordult. Orvosai biznak abban, hogy a professzor fel fog épülni.

— Időjárás. Az aradi meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 28-án az időjárás: Változó, keleten sok helyütt csapadék, fagypontról körüli hőmérséklet.

— Előjegyzés társasvacsorára. Tisza István gróf tiszteletére e hó 28-án este 9 órakor a „Fehér Kereszt” szálloda téli kertjében tartandó társasvacsorára vonatkozó előjegyzések f. hó 28-án délelőtt fél 9 órától 11 óráig Belles János kir. közjegyzői irodában — a lehetőség szerint — elfogadtatnak.

— Görgey Artur beteg. Budapestről jelentik: Görgey Artur tábornok, aki tudvalevőleg nagybetegen fekszik a Mária Valéria-utca 17. szám alatt testvéreinek, Görgey István nyugalmazott közjegyzőnek lakásán, az éjszakát nagyon rosszul töltötte. Több ízben felkelt és epekórohamaiban le akart rohanni az emeletről, de ebben megakadályozták. A beteg tábornok állapota nagyon súlyos.

— Tisza Kálmán szobraért. Bácsbodrogyvármegye törvényhatósági bizottsága legutóbb tartott közgyűlésén elhatározta, hogy Tisza Kálmán Budapesten felállítandó szobrának mielőbbi megvalósítása érdekében akeiét indít. Epen ezért körlevelet intézett az ország összes törvényhatóságaihoz, amelyben arra hívta fel őket, hogy Tisza Kálmán Budapesten létesítendő szobrára adakozzanak.

— A debrecen-nagyvárad vasút megnyitása. Budapestről jelentik: Stetina József kereskedelmi államtitkár ma Debrecenbe utazott, hogy a debrecen-nagyvárad vasútvonalat átadja a forgalomnak. Az államtitkárt Debrecenbe az államvasutak több főtisztviselője elkísérte. Az első vonat, amelylyel a forgalom megnyílik, szombaton reggel 9 órakor indul el Nagyváradról Debrecenbe.

— Új bíró az aradi törvényszéken. A király Popa György dr. körösbökényi gyakorló ügyvédet az aradi királyi törvényszékre bírónak nevezte ki.

— Széchenyi Emil gróf mandátuma. Esztergom városuj képviselője, Széchenyi Emil gróf ellen petíciót adtak be. Azzal indokolják a petíciót, hogy Széchenyi Emil gróf egyetlen magyarországi választói névjegyzékbe felvéve nincs, nem választó, tehát nem is választható. Ebben az esetben a Kuria kénytelen lenne a gróft mandátumától megfosztani. Ez már csak azért is érdekes lenne, mert Széchenyi Emil gróf van jelölve a király személye körüli miniszterségre.

— Tolstoj levelezése aradmegyei nazarénusokkal. Tolstojnak Magyarországon tartózkodó orvosa Makovičky Dusan dr. elmondotta egy újságíróknak, hogy Tolstoj először a magyar nazarénusok révén hallott magyarokról egyetmást a kilencvenes években. Aradmegyéből, Otlakáról az ottani jómódu hívők, egyszerű parasztemberek, magyar levelet irtak Tolstojnak, akiről honnan, honnan nem, tudták, hogy valami új hitnek az apostola, mint ilyentől lelki tanácsot, igazítást kértek a gyülekezet számára. Tolstoj lefordította a levelet és válaszolt rá s ettől kezdve több levelet váltott a magyarországi nazarénusok vezetőivel. A magyar nép nagy lelki és erkölcsi erejének javára írta, hogy így önmagából kiindulva keresi egy jobb és igazabb élet útját.

— Ritka orvosi műtét. A napokban halt meg Mezőtúron Takács Lajos gazdag ügyvéd kilencven éves korában. Gyermeektelenül, mindenkitől elhagyatva, mert felesége pár hónappal megelőzte férjét a halálban. Mintegy száz ezer koronányi vagyonát protestáns jótékony célokra hagyta. Kikötötte azonban végrendeletében, hogy halála után szívet — tanuk előtt — szurják keresztül, nehogy esetleg át kelljen szenvednie a legremesebb borzalmat: az élve eltemetést. Az egyház gondoskodott is arról, hogy a nagylelkű hagyományozója utolsó kívánsága beteljesedjen és egy mezőtúri orvos, hatósági tanuk jelenlétében, elvégezte a szokatlan műtétet. A tört, melylyel a halott szívet keresztül szurták, a koporsóban helyezték el.

— Előléptetés. A földmivelésügyi miniszter Székely Áron mezőkovácsbázi járási m. kir. állatorvost a XI. fizetési osztályból a X-ik osztályba előléptette.

— Gyilkos és öngyilkos ördög. Budapestről jelentik: Ifj. Zsemlei Lajos, akit már hosszabb idő óta a lipótmezei tébolydában ápoltak, körülbelül két héttel ezelőtt behatolt Miklós Bertalan ápoló szobájába, felfeszítette a szekrényt s az ápoló 125 korona készpénzét magához véve megszökött a tébolydából. Az intézet igazgatósága jelentést tett a rendőrségen, amely erélyes nyomozást indított, de a megszökött ördög nem sikerült elfogni. Miklós ma véletlenül betért egy vendéglőbe s ott találta Zsemleit, akit az ápoló el akart fogni. Zsemlei hirtelen revolvért rántott s lelőtte Miklóst, majd pedig kirohant a vendéglőből. A vendégek, akik szemtanúi voltak a véres jelenetnek, a gyilkos ördög után futottak, de hosszas hajszát sem voltak képesek Zsemleit utolérni. Amikor az üldözők már nagyon nyomában voltak, Zsemlei hirtelen befutott egy gyár udvarába s ott szíven lőtte magát, nyomban meghalt. Az ápolót, akinek állapota igen súlyos s aligha éri meg a reggelt, a mentők kórházba szállították, Zsemlei holttestét pedig a bonctani intézetbe vitték.

— Gyilkos menyasszony és vőlegény. Berlinből jelentik: Zoppot keleti tengeri fürdőhelyen néhány nappal ezelőtt gyanus körülmények között meghalt Szasztovszka Klára nevű asszony. A leánya, s ennek vőlegénye bejelentették a halálesetet a hatóságnak, s egyuttal azt is jelentették, hogy az asszonyt már el is temették. Néhány nap múlva azonban gyanusnak találták az esetet a szomszédok, s jelentést tettek a rendőrségnek, amely megindította a nyomozást. Az ügyészség az elhunyt asszonyt exhumáltatta, s felboncoltatta. A boncolásnál kitűnt, hogy az asszony gyilkosságnak esett áldozatul, koponyája egészen ketté volt vágva, s az orrcsontja is be volt törve. A leányt és a vőlegényét, akiről kiderült, hogy nemzetközi iparlovag, letartóztatták.

— Rudnyánszky Gyulát letartóztatták. Rudnyánszky Gyula, a nyughatatlan véru magyar poéta, aki innen hazulról is a törvény paragrafusainak büntető rendelkezései elől menekült ki Amerikába; az új világban is sok dolgot ad a rendőri hatóságoknak. Rudnyánszky Gyula egyideig Clevelandban volt az amerikai Szabadság című lap munkatársa, de ott sem becsülte meg magát s mikor a laptól meg kellett válnia, Newyorkba költözött, ahol a kint élő tekintélyesebb pozícióban lévő magyaroknak esínált sok kellemetlenséget, amelyeknek révén sokszor volt baja a csendőrséggel. Egy alkalommal már mint nem kívánatos idegent vissza is akarták küldeni Magyarországra s hónapokat töltött Ellis-Izlandon, a kivándorlási hatóságok tanyáján, míg végre befolyásos barátainak sikerült őt megtartani Amerika számára. Most ismét szomorú hír érkezik a rossz utra tévedt, nagytehetségű emberről. Ezuttal Chikágóból jön a hír, hogy ott Rudnyánszkyt letartóztatták egy Schwartz nevű magyar ember feljelentésére, akit állítólag hamis csekkkel nagyobb összeg erejéig megkárosított. A chikágói angol lapok hosszasan foglalkoznak a bűnbe jutott magyar költővel, akit Rudnyánszky báró néven szerepeltetnek, aki Chikágóban vendégszereplő felesége, Réthy Laura énekesnő társaságában érkezett oda. A chikágói lapok szerint Rudnyánszky kijelentette a rendőrségen, hogy ő a politika mártírja. Magyarországon minden baját annak a körülménynek köszönhetné, hogy verseket írt Ferenc József király ellen s ezért a politikai hatóságok annyira üldözték, hogy kénytelen volt Amerikába menekülni. A jámbor chikágóiak bizonyára el is hiszik a letartóztatott Rudnyánszkyknak ezt a mesét, mindez azonban aligha menti őt meg most már a börtöntől.

— A lelencfiú szenvedései. Makóról jelentik: A szegedi gyermekmenhely Zsákai Mihály lelencfiút Ördög József sándorfalvai gazdához adta ki, s a gazda kanászgyereknek használta fel. Egész nap egy darab kenyéren őrizte a disznókat, de ez nem lett volna olyan nagy baj, hanem a gazda, kinek nemcsak a neve Ördög, hanem a természete és lelke is oly sötét, igen sokszor berugott, ilyenkor maga elé rendelte a fiút s arra kényszerítette, hogy *előtte táncoljon*. A szerencsétlen gyerekek sokszor nem volt kedve a táncra. Ekkor a gazda elővette a szíjat, vagy ostort és addig ütötte a szerencsétlen fiút, míg táncolni nem kezdett. Sokszor órák hosszáig táncoltatta a szerencsétlen gyermeket, ki a kimerültségtől számtalanszor összeroskadt. Ilyen összerogyások alkalmával persze megint működni kezdett a szíj és bot s csak a boldogtalan fiú kínos hörgése indította kegyelemre az ördöglelkű Ördögöt. A szerencsétlen fiún ezenkívül még másfajta kínzásokkal is kísérleteztek. Így a gazda passzióból úgy nyiratta le a haját, hogy a fején két copfot meghagyatott. Ezt a sok szenvedést végre is megunt a fiú és tegnapelőtt megszökött gazdájától. Másfél napig étlen-szemjau bolyongott uton-utfélen s valóságos megváltás volt reá nézve, mikor a rendőr letartóztatta és előállította. A rendőrségen jegyzőkönyvet vettek fel az esetről s intézkedtek, hogy a szerencsétlen fiú jobb helyre kerüljön.

— Köszönet. Gróf Zselénszky Róbert az Aradon felállítandó Fábán-szobor költségeire egyszáz koronát adományozott. Fogadja a nemeslelkű főúr a szobor-bizottság hálás köszönetét.

— Árlejtés a fahidak lebontására. A gazdasági szék a fajármas hidak lebontási munkálataira f. hó 30-án d. e. 10 órakor a városháza földszinti termében újabb árlejtést tart. A műszaki feltételek, valamint ajánlati lapok a gazdasági tanácsnoknál az ajánlattevők rendelkezésére állanak.

— Nőcsábító lelkész. Bécsből jelentik: Az ausztriai Siebenhirt község papja, a magyar származású és magyar állampolgár Arany-Serch Ferenc botrányos szerelmi kalandba keveredett. A fiatal lelképásztor olthatatlan szerelemre gyulladt a falu egyik legszebb asszonya, Poller kárpitosnak tizenhat esztendőes felesége iránt és mikor látta, hogy a kenetes szavakkal nem boldogul, erőszakkal hurcolta be az asszonyt a paplakba és megbecstelenítette. Poller kárpitos értesült a dologról, oda-szaladt a paplakhoz, de a zárt ajtókon nem juthatott keresztül, erre hazament, az asszony hazatért éjszakára és elmondott mindent a férjének úgy, a hogy történt. Poller a maga családi szőgyenét törvényszék elé vitte. Bepörölte a papot házasságtörésért, tegnapelőtt volt a tárgyalás ebben az ügyben, de a pap letagadott mindent. Kijelentette, hogy egy szó sem igaz az egészből és a feljelentés zsarolási manőver. Új tárgyalást tűztek ki, a melyre több új tanút idéztek be. A pap azonban gondolt egyet és tegnap összecsomagolt azzal az ürügyvel, hogy hivatalos körutra indul és megszökött. Poller ügyvédének feljelentésére most köröző levelet adtak ki ellene és mert valószínű, hogy valamelyik magyarországi zárdába menekült, ezekben keresik.

— Francia likörök legbiztosabb készítésére. — hazilag a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 101

Hajléktalan milliomos.

— Fél a betörőktől. —

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, január 27.

A ki megfigyeli Budapest éjjeli életét, sok érdekes alakkal találkozik. Valamennyi közt azonban talán legérdekesebb egy középkori uriember. Bár milliomos, mégis szánalomra méltó. Ismeri őt a Belváros minden éjjelező embere. A fagyos északi szélben didergő bérkocsis, a ki egy krajcár kereset nélkül huzódik meg egy ablakszögletben, ha megjelenik az aszfalton a különös ember elegáns alakja, utána sóhajtja:

— Szegény ördög!

Ha az éjjeli rikkancsok, a kik egy szál nyári kabátban szaladgálnak utca-hosszat, meglátják a csöndesen lépkedő milliomost, sajnálkozva mondogatják egymásnak:

— Nézd, ezt a szerencsétlen embert!

A milliomos teljesen magányosan él ebben az emberrengetegben. Nincs senkije. Nappal még senki sem látta, de este mindenki rá lehet, mert pontosan megszabott utja van. Egy dunaparti szállóban fejedelmi vacsorát fogyaszt el, némán, szinte gépiesen, miközben szeme riadt tekintettel figyel ajtót, ablakot.

Azután kimegy az utcára. Husz-harminc lépést tesz az egyik oldalon, azután átkerül az utca tulsó felére. E közben jobbra balra, előre-hátra tekintget s nyugtalansága szemmel látható. A gyalogséta után betér egyik kávéházba, ahol rendelés nélkül kiszolgálják, mert ismerik a szokását.

A legtávolabbi sarokasztalhoz huzódik, de soha sem ül le. Két teás edényben forró vizet tesznek eléje és egy üveg szódavizet. Miközben a szódavizes meleg vizet iszogatja, megesszik melléje vagy husz Kugler-süteményt s csak úgy állva elolvas tíz-husz ujságot. Italt a pincér meg-meg ujtja. Egy szó nem sok, annyi sem hangzik el ajkáról.

Éjjel két órakor tovább megy egy másik kávéházba. Ottani programja ugyanaz. Forróvizet iszik szódával, állva olvasgat. Bár erős embernek látszik, hajnaltájt mégis elnyomja

a buzdóság és csak úgy állóhelyében el-el-szundit. Ilyenkor a pincér vigyáz rá, hogy el ne essék. Hamar föl-fölrriad s kétségbeesett szemmel mered környezetére.

Végre megvirrad. Akkor megkönnyebbülten sóhajt föl s elhagyja a kávéházat. Valószínűleg hazamegy és alszik estélig.

Bizalmába ugyan még senkit sem avatott be, de azért az éjjeli világban jól tudják, mi üzi-hajtja, mi riasztja, nyugtalanítja a milliomost. Gonosztevőktől fél s azért nem meri otthon tölteni az éjszakát. Valamikor régen betörő járt a lakásán éjnek idején s ez az eset annyira megbillentette lelki egyensúlyát, hogy rögeszmeje lett a rablótól való félelem. Azért jár éjjelente kávéházzal-hávéházra, mert ezeken a helyeken nem kell gonosztevőktől félnie.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Allami borközraktár Aradon.

— A hegyaljai borértékesítés megjavítása. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 2.

Arad város tanácsának tudomására jutott, hogy a kormány a közel jövőben már felállítja az ország bortermelőinek megsegítésére a borközraktárakat. A földmivelésügyi miniszter megbízottja már uton is van, hogy a borvidékeket tanulmányozza és az illetékes tényezőkkel érintkezve keresse ki azokat az alkalmas pontokat, a hol a raktárak fontos gazdasági feladatukat legintenzívebben teljesíthetnék. Hat borközraktár létesítéséről óhajt határozni a miniszter és erre a célra már az ez évi költségvetésben fedezetről is gondoskodik.

Az arad-hegyaljai szőlősgazdák, akik legnagyobb részt Arad város terheinek viselésében osztoznak, örömmel értesültek erről az akcióról és a maguk részéről azt a legmelegebb érdeklődéssel kísérik. A közraktár helyeül ugyan a Hegyalját tartják első sorban alkalmasnak, de tekintettel Arad fejlődésére, ők is azt a mozgalmat támogatják, mely Aradot akarja a borértékesítés központjává tenni.

Arad város gazdasági széke hétfőn tartandó ülésén foglalkozik a kérdéssel és bőven megindokolt előterjesztésben azt javasolja a közgyűlésnek, hogy használja fel a rendelkezésre álló időt és mielőtt még a földmivelésügyi miniszter kijelölné azt a hat helyet, ahol közraktárt létesít, keresse meg őt és kérje, hogy a hegyaljai termelőknek tegye lehetővé a bor jobb értékesítését és állítson fel Aradon is borközraktárt. A gazdasági szék tekintettel arra, hogy a szőlőtermelők igen nagy része a szőlő rekonstrukció révén igen nagy tőkét kötött le és így a forgótőke hiányában kénytelen a konjunktúra kihasználása nélkül idejekorán áruján tudni, a közraktár létesítése által feltétlenül kedvezőbb anyagi helyzetbe jut és így a városra is közvetve haszon hárul, a törvényhatósági szubvenció megadását is javasolja. A raktárház részére a vasut mellett fekvő valamelyik városi telket kéri átengedni erre a fontos közgazdasági célra.

Az állam a közraktárakban elhelyezett borra előleget fog nyújtani, a maga szakközvegeivel kezelte azt és maga gondoskodik az elárulásról.

Azt hisszük, hogy a város, mely a közgazdasági fejlődés minden ága iránt a multban jóakaratot tanusított, ezt az alkalmat is felhasználja és egy jelentős intézmény létesítéséhez segédkezet nyújt.

= Az aradi piac áraitól ezt a hivatalos jelentést kaptuk: 1 drb saláta 2-3 fill., 1 drb kalarábé 4-12 fill., 1 drb kelkáposzta 4-8 fill., 1 tök 30-50 fill., 1 rakás spenót 10-20 fill., 1 kiló burgonya 5-7 f., 1 drb káposzta 10-30 f., 1 kötés vöröshagyma 4-8 fill., 1 kötés foghagyma 4-6 fill., 1 kötés zöldség 4-12 fill., 1 drb zeller 2-20 fill., 5-6 drb tojás 40 fill., 1 liter tej 20-26 fill., 1 csomó tehén túró 8-12 fill., 1 liter tejfel 100-120 fill., 1 kiló vaj 280-300 fill., 1 drb rántani való esirke 100-150 fill., 1 drb csirke sütni 180-225 fill., 1 drb tyuk 225-300 fill., 1 drb kappan 300-400 fill., 1 drb sovány liba 500-700 fill., 1 drb kövér liba 800-1600 fill., 1 drb sovány kacsa 225-300 fill., 1 drb kövér kacsa 600-700 fill., 1 drb pulyka 600-1000 fill., 1 drb karfiol 10-40 fill., 1 kiló fehér kenyér 30 fill., 1 kiló barna kenyér 26 fill., 1 kiló marha hus eleje 136 fill., 1 kiló marha hus hátulja 152 fill., 1 kiló marha hus pecsenye 160 fill., 1 kiló borjú hus 180 fill., 1 kiló borjú szelet 200 fill., 1 kiló sertés hus 176 fill., 1 kiló zsir 192 fill., 1 kiló szalonna 192 fill., 1 kiló juh hus 128-136 fillér.

Aradi gabonavásár.

- Az Aradi Közlöny tudósítójától. -

Arad Jan. 27

Amint előre látható volt, az enyhére fordult időjárás folytán a leesett hó felolvadt és a vetések ismét téli takaró nélkül állanak s nincsenek megvédve a viszontagságos idő ellen. A gabonaüzlet irányzata szilárd.

A mai piacon elkelt:

400 mm. buza	10.70-10.80
400 mm. tengeri	4.70-4.80
Rozs	7.30
Zab	7.50
Árpa	7.50

Az árak ötvenkilogrammonként, koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, január 27

Amerika 1/2-ai olcsóbb. Kínálat korlátolt, vételkedv gyenge, 3 ezer mm. 5 fillérel drágább.

Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1911. áprílisa	11.31-11.32	11.34-11.35
Buza 1911. májusra	11.16-11.17	11.30-11.31
Buza 1911. októberre	10.82-10.83	10.87-10.88
Rozs 1911. áprílisa	8.08-8.09	8.09-8.09
Rozs 1911. októberre	7.92-7.93	7.98-7.94
Tengeri 1911. májusra	5.70-5.71	5.70-5.71
Zab 1911. áprílisa	8.70-8.71	8.88-8.89

A Temesvári Lloyd-Társulat terménycarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. Jan. 27.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	18.20-18.20
76	18.30-18.40
77	18.40-18.50
78	18.50-18.60

Buza (Temesvári koronák ára):

75 kilogrammos	18.10-18.20
Rozs	6.90-7.00
Árpa	6.90-7.00
Zab	7.00-7.10
Tengeri(ul)	4.65-4.70

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

Jan. 27.

Magyar aranyárjádék 4%	111.80
Magyar koronajárjádék 4%	91.95
Magyar koronajárjádék 3 1/2%	81.26
Magy. földteherm. kötvény 4%	93.50
Hárvát-szlavon földteherm. kötvény	94.00
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	223.00
Tiszasszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	156.00
Osztrák járadék papírban	93.23
Osztrák járadék esztiben	97.25
Osztrák járadék aranyban	116.00
Osztrák koronajárjádék 4%	93.10
1860. évi osztrák államsorsjegy	185.00
Osztrák-magyar bankcsavény	18.90
Magyar hitelbank-részvény	87.50
Osztrák hitelintézeti részvény	677.50
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	748.50
30 frankos arany (Napoleonkor)	19.10
Német birodalmi márka	117.30
London vista	240.10
Paris vista	94.95
30 márkás arany	23.47

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem

Jan. 27.

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban --- fillérig; közép páronként 300-400 kilogrammig terjedő súlyban --- fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 1.8-1.59 fillérig; fiatal közép páronként 251-320 kilogrammig terjedő súlyban 1.62-1.66 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 1.64-1.68 fillérig.

Sertésleltetés: Jan. hó 24. napján volt készlet 17668 darab, Jan. 25. napján felkajtatott --- darab, Jan. 25. napján kiszállították 602 darab, Jan. 26. napjára maradt készletben: 17066 darab.

A hírtől sertés üzlet irányzata változatlan.

Felelős szerkesztő:

BOLGÁR LAJOS.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1911. január hó 28. án:

C) bérlet. C) bérlet.

A halhatatlan lump.

Operette 3 felvonásban. Irta: Dörman Felix. Fordította: Hervay Frigyes. Zenéjét szerzte: Eysler Ödön. Rendező: Polgár Sándor.

SZEMÉLYEK:

Reisleitner	Ladislav J.	A vendéglős	Szabó László
A felesége	Lászy Etel	Freytág Lujza	Dióssy Nusi.
Anna, leányuk	Zalay Margit.	Zankel Róza	Benkóné.
Piórián	Vass Jenő.	Trampler	Kulcsár L.
Ritter János	Heltai Jenő.	A felesége	Sütő Manó.
Baumgärtner	Várnai Jenő.	Rumpelmayer	Polgár S.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URANIA

mezőfőnykép színház.

Műsor 1911. Jan. 28-án, szombat:

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

1. Muki a városban. Humoros. — 2. A vér. Dráma. — 3. A természet csodái. Szenzációs tudományos felvétel. — 4. Kecsege ur hipnotizálva. Bohózat. — 5. Freiburgi napfürők. Látványosság. — 6. A fegyver. Dráma. — 7. Feministák. Humoros. — 8. A mumia Gauthier Theoff. beszéje után. Szenzációs attrakció.

Előadások d. u. 5 órától kezdve.

Az előadások tartama 1 ó: fél óra.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrásy-téri új Lloyd-palotában.

Urania Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Műsor: Ma szombaton 1911. január 28. án

1. Syria. Természetutáni felvétel. — 2. Az újdonsült tejesleány. Eredeti bohózat. — 3. Hűséges hadsereg. Magható dráma. — 4. Szétrajkáló masamódok. Humoros kép. — 5. A világ legérdekesebb mozgóképe! A kék gyémánt. Sherlock Holmes és Lupin arzenál izgalmas detektív-drámája. 700 méter hosszú kép, több felvonásban.

Helyárak: Páholy ülésenként 1 kor. Zár' tük 1 kor. Iső hely 80 fill., II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill. IV. hely 20 fill.

Az előadások délután 5 órakor kezdődnek.

A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni.

Az előadásokon katonazene játszik.

Ruhátár. — Buffet.

NYILTTER.

Halló!

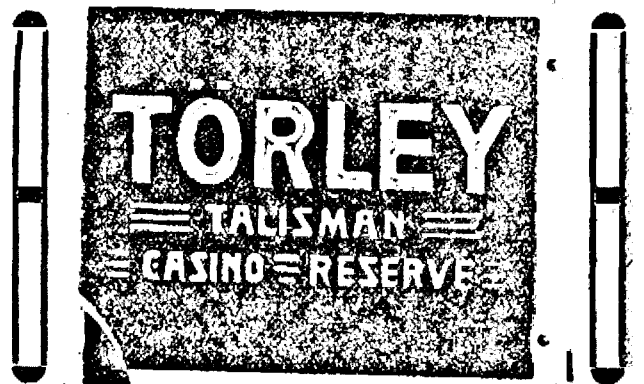
Halló!

Január 28-án szombaton

a Novatny „Gambrinus“ összes termeiben

nagy álarcos bál.

Belépti-díj: álarcosoknak 1 kor., nem álarcosoknak 1 kor. 60 fill. Kezdeté este 8 órakor. Lelelé-443 zás egyáltalában nem kötelező.

6611

Alkalmi vételek és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstművekben, Arad legnagobb óra és ékszerraktára

Deutsch Izidor

írás és ékszerész

Waltzer János-utca, Minorita-palota

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyakra átcserehetőnek TELEFON 442. TELEFON 482.

ÚJ ÉKSZER ÉS ÓRA ÜZLET.

FELLNER SAMU

ékszerész és órás a Központi Szálloda mellett

Arad, Andrásy-tér 20. szám.

A legolcsóbb árak mellett ajánlja dús gazdagon felszerelt raktárát drágakövek, arany, ezüst, prima china ezüstárak és óra különlegességekben.

Legelőnyösebb beszerzési forrása alkalmi ajándékoknak.

Minden e szakmába vágó javítások saját műhelyekben legpontosabban eszközöltetnek. 4135

Új üzlet.

„Körösvölgy pálinka raktár“

cím alatt új üzlet nyílt az Andrásy-tér 5. sz. a. (Almay-palota), ahol valódi szilvórium, törköly, rum, cognac és likőrök, valamint Almay-féle fajborok palackokban árusítottak.

Nagyérdemű közönségnek szíves támogatását kéri

Schwarcz Pál,

üzletvezető.

Keresünk expedíciónk részére egy kisegítő
nő vagy férfi munkaeerőt. Jelentkezni lehet
a kiadóhivatalban.

Stock-Cognac

— Medicinal —

szavatolt valódi bor
párlat

Camis és Stock

gőzpéroló telepéből

BARCOLA.

Egyedüli Cog-
nac-gőzfőzde,
állandó hivatalos
vegyi ellenőrzés
alatt. : Kapható
minden jobb üz-
letben.

●●●●● Utánsatoktól óvakodjunk

59-911. gsz.

Árverési hirdetemény.

Arad sz. kir. város gazdasági
székének az élővizcsatornának a
kertészeti teleptől a csálai erdőig
terjedő részén a legeltetési jogot
egy évre 1911 évi február hó 6-án
d. e. 10 órakor nyilvános árverés-
sen bérbe adja.

Kikiáltási-ár 50 korona éven-
kénti bér.

Bánatpénzül leteendő a kikiál-
tási-ár 5%-a készpénzben.

Az árverésen részt lehet venni
szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta
nyújtandók be, s csak akkor vét-
tetnek figyelembe, ha azokhoz a
bánatpénz mellékelve van, s ha
az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az
árverési feltételeket ismeri és el-
fogadja.

Az árverési feltételek a gazda-
sági tanácsnok urnál az árverést
megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazda-
sági sz. kénék 1911. évi január
hó 23-án tartott üléséből.

A gazdasági szék

Egy 40 év óta fenn-
álló, jóforgalmu

fűszer- és

vaskereskedés

Ujszentannán, a piac-
téren, közvetlen a tem-
plom mellett

azonnal kiadó.

Bővebbet: **Zimmermann**
Ádám urnál, Ujszentanna 434

Hirdetemény.

1911-ik évre jutányos áron vál-
lalom nagyobb területek, gyep-
törések felszántását a Ganz és
Társaság gépgyár tulajdonát képező
s ma Magyarországon a legerő-
sebb szerkezetű, kettős rendszerű
gözekékekkel. Tájékoztatólag megjegy-
zem, hogy az I. garnitura Bok-
szegen, II-ik Seprősön, a III-ik
Nagyszalonta vidékén szánt.

Kralovánszky Kálmán, Seprős.

Telefon 6. szám.

357

FEHÉR KIRAKATOK!

Felhívjuk a. é. közönség b. figyelmét a mostani kiállított fehérenemű áruink megtekintésére. Gondos előrelátás
folytán még az áremelkedés előtt nagymennyiségű **legjobb** — minőségű — **cérnavásznak, asztalneműek,**
chiffon és **pamutárut** beszereltünk — egy ideig még a régi ósmert olcsó árban árusítjuk.

Régi, 70 év óta fennálló üzletünk az utóbbi 10 évben a **fehérenemű osztályt** a legmagasabb fokra emelte.

A legelőkelőbb gyárosoktól, mint **Schroll; Regenhart; Oberleithner** áruiból állandó nagy **gyári raktár.**

Kész **női fehéreneműben** óriási választék — **bármilyen kelengye a raktárról összeállítható.**

Meglepő nagy választék **női ingekben,** e cikket különösen **olcsó reklámáron** árusítjuk — Otthon készíten-
dó ke-
lengyékhez ajánlunk **legfinomabb Batist chiffonokat,** legújabb **Batist Nansouc** minden szélességben.

Párnatokokhoz legfinomabb **Nanking.**

 Schweizi, Jaquard és batiszt himzések.

Rosenblüh H. és Társa

Szabadság-tér 19.

701—1910. végr. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közzhírré teszi, hogy a budapesti VI. ker. kir. járásbírósnak 1908. évi Sp I. 2820. sz. végzése következtében Dr. Gáspár Izidor budapesti ügyvéd által képviselt Pannonia magyar irodalmi intézet javára 90 kor. 60 fillér s jár. erejéig 1910. évi július hó 16 án fogatosított kielégítési végrehajtás útján le és felülfoglalt és 855 koronára becsült következő ingóságok, u. m. butorok, szőnyegek, képek nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a nagybutyini kir. járásbírósnak 1909. V. 1776. számú végzése folytán 90 kor. 60 fill. tőkekövetelés, ennek 1908. évi január hó 1. napjától járó 5%-os kamatai, és eddig összesen 123 kor. 58 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Menyháza, adós lakásán leendő megtartására 1911. évi január hó 31. napjának délelőtti fél 12 órája határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés

az 1881. évi LX. t.-cikk 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Nagybutyin, 1911. évi január hó 8. napján.

Walder Izsó,

kir. bír. végrehajtó.

435

698—1911.

Hirdetmény.

A kerékpáradó tárgyában 5908—164—900. sz. a. alkotott szabályrendelet I. §. értelmében felhívom mindazon városi lakosokat, akiknek kerékpár van tulajdonában, hogy az 1911. évre esedékes kerékpáradót az 5. §. értelmében most már 15 nap alatt annál is inkább befizessék avagy a 9. §. értelmében kerékpárjukat az ellenzár alkalmazása végett hivatalomhoz bemutassák, mivel ellenese ben a már idézett szabályrendelet 11. §. értelmében jövedékcsonkítás miatt 200 koronáig terjedő bírsággal lesznek büntetve.

Arad, 1911. évi január hó 20.

Aradváros adóhivatala.

58—911. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke az 1911. évben szükséges román cement iránt folyó év február hó 6-án d. e. 10 orakor árlejtést tart.

Bánatpénzül leteendő 100 kor. készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban a városi pénztárban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

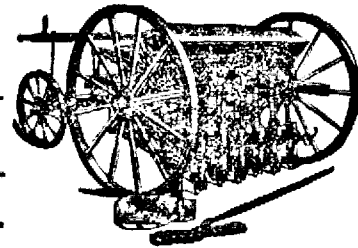
Arad szab. kir. város gazdasági széke az 1911. évi január hó 23-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Használt**ó l o m****megvételre keresetők****Mayfarth-féle, 'Agricola' vetőgépek**

a legjobbak!

mindenféle magvaknak.

Minta 1911.

Évek óta legjobban bevált. Erőteljes szolid szerkezet. Legegyszerűbb beállítás és kiállítás.

Egyforma kivetés.

Alapított 1872. Mayfarth PH. és Tsa 1500 munkás.

gépgyárak, vasöntődek és gőzhámorok

Bécs II/1 Taborstrasse 71.

Kimerítő képek árjegyzékek Ing. en. Képviselők és viszontelárultók keresetnek.

A farsangra ajánljuk kitűnően berendezett nyomdánkat

tisztelt olvasóink szives figyelmébe, hol

Névjegyek,

Báli meghívók,

Esküvészi meghívók,

Eljegyzési értesítők,

Üzleti nyomtatványok,

Művek,

Könyvek stb. stb. stb.

Gondos és pontos kiállításban, méltányos árban készítettnek.

Szives megrendelést kér: **Aradi Nyomda R. T.**

A kinek

ismerettség híján.

könnyelre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
vincsellőre,
kertiészre,szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége,valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabban ér csélt, ha az**ARADI KÖZLÖNY**

kis hirdetései

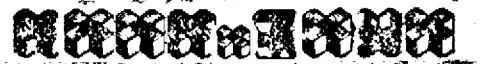
rovatát használja.

Apró hirdetések.**Különbejárati**földszintes utcái butorozott szoba
előszobával vagy annélkül, azonnal-
kiadó Simonyi-utca 6. 878**Butor eladás.**Butoraimból még következő da-
rabok kaphatók; 1 márvány lap-
pai ellátott kredenz, 1 mosdó, tü-
körrel márványépitménnyel. 1
remek Consoltükör márványlap-
pal alól is tükör, 1 nagy asztal
kihúzóval masszív erős, 1 szép ma-
gas támlányu pamlag, 1 nagy sző-
nyeg, 1 nagy ruhás láda és 1
astrachán garnitúra. Az összes
darabok finom kivitelű, matt ké-
szítmények. Megtekinthetők délu-
tán 1/2-2-től 1/2-3-ig, reggel 7-8-ig
Batthyányi-utca 38. sz. 442**Zanitonő**vagy éltesebb hölgy, nagyobb is-
kolás leány mellé, teljes ellátás
ellenében társalkodónőnek kereste-
tik. Cim a kiadóhivatalban. 438**Segujabb festőminták.**Varsó fatárgyak festésre, égetésre,
lámpaernyők, virágcsereptokok,
vitragapapírok. Asztaldiszítésre al-
kalmass futók és asztalkendők.
Legujabb divatlapok, Tolnai Világ-
lapja raktáron. Krausz Paulin,
Szinházépület. 284**Egy utcai kőön bejárati**butorozott szoba február 1-ére kiadó.
Esetleg teljes ellátással Bercsényi
Miklós-utca 33. 895**Rongált dobozu levélpapírok**meglehető olcsó árban kaphatók. Üzleti
könyvek és irodai felszerelések gyári
raktára. 100,000 kötetes kölcsön-
könyvtár, 30,000 kötetes zenemű-
kölcsonzó intézet. Minden könyv és
zenemű-ujdonságok raktáron. Ve-
szek egész könyvtárakat legmagas-
sabb árakon. Kerpel Izsó könyv és
papirkereskedése. Aradon: 4071**Külön karban levő**koncert zongora eladó. Megtekin-
hető Faix Jaques zongorakészítőnél,
Batthyányi-utca. Eladó címe a
kiadóhivatalban. 421**Eladó**mészáros- és hentesüzlet. Bőveb-
bet Forray-utca 8. szám alatt. 426**Ügyes leány**ki a gyors és gépirásban jártas,
állandó alkalmazást nyerhet irodá-
ban. Ajánlatokat „ügyes leány”
jeligével a kiadóhivatal közvetíti.**Ügyes kereskedő segéd**aki a rövid és női divat szakmá-
ból van, helyben felvétetik. Csak
is elsőrendű erőre reflektálok
Ajánlatokat kérek „Ügyes keres-
kedő” jeligére e lap kiadóhiva-
talába. 441

62/911. g. sz.

Arlejtési hirdetmény. Arad sz. kir. város gazdasági
széke f. évi január hó 30-án d. e.
10 órakor a fajármás hidak lebont-
tási munkájának biztosítására ár-
lejtést tart.Bánatpénzül leteendő 300 ko-
rona készpénzben, vagy elfogad-
ható értékpapírokban a városi
pénztárban.Az árverésen részt venni csak
írásbeli ajánlatokkal lehet s az
ajánlatokban a bontási mód rész-
letesen leirandó.Az írásbeli ajánlatok lezártan
nyújtandók be, s csak akkor vé-
tetnek figyelembe, ha azokhoz a
bánatpénz mellékelve van s ha
az ajánlatot tevő kijelenti, hogy
az árlejtési feltételeket ismeri és
elfogadja.Az árlejtési feltételek a gaz-
dasági tanácsnok urnát az árlej-
tést megelőzőleg is megtekinthe-
tők a városháza 104 sz. szobájá-
ban.Arad sz. kir. város gazdasági
székének 1911. évi január hó 27-én
tartott üléséből.

A gazdasági szék

Nagymennyiségű**maculatura**

Jutányos áron

eladó.**Nagy Sándor**

szobrász

Arad, Kossuth-utca 4. sz.

(Mairovitz kőfaragó telepén.)

Készít művészi kivitelű fi-
gurális és dekoratív**szobrász munkákat**u. m.: portrékat természet és
fénykép után, síremlékeket,
mindennemű iparművészeti tár-
gyakat, modern épület, díszítő
szobrászmunkákat, terakotta, kő,
gipsz, cement, stb. anyagokból
és azok javítását elvállalja a
legelőbbi árt. 4407**Aradmegyei Takarékpénztár.****MEGHIVÁS!****Az „Aradmegyei Takarékpénztár”**t. részvényeseit a folyó évi február hó 12-én, d. e. 10 órakor az intézet helyi-
ségében tartandó**40-ik évi rendes közgyűlésre**

ezennel tisztelettel meghívjuk.

Tárgysorozat:

1. Az évi jelentés, az 1910. évi mérleg és a felügyelő-bizottság jelentésének előterjesztése, határozat a tiszta nyereség felosztása felett, valamint a felmentvények megadása.
2. a) Intézeti elnök megválasztása 3 évre.
b) Egy igazgatósági tag megválasztása 2 évre.
c) 21 választmányi tag megválasztása 2 évre.
3. A t. részvényesek esetleges indítványai.

A t. részvényeseket, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, felkérjük, hogy részvényeiket folyó évi február hó 11-én délután 5 óráig az intézet főpénztáránál Aradon, vagy fiókpénztárainál Battonyán és Eleken nyugta ellenében letétmenyezni sziveskedjenek.

A mérleg, valamint a nyereség felosztására vonatkozó igazgatósági javaslat a t. részvényeseknek a közgyűlés előtt 8 nappal az intézet helyiségében betekintés céljából rendelkezésére áll

Arad, 1911. január hó 26-án.

**Az Aradmegyei Takarékpénztár
igazgatósága.**

Aradi Ipar- és Népbank.

Vagyon.

Mérleg-számla 1910. december 31-én.

Teher.

	Korona	fill.	Korona	fill.		Korona	fill.	Korona	fill.
Készpénzkészlet			690.327	85	Résztvénytőke:				
Váltó-tárca			10.782.517	12	5,625 drb. 400 korona n. é. részvény			2.250.000	
Záloglevél-kölcsönök	1.043.724	42			Uj részvény-befizetések			1.092.000	
Községi kölcsönök	478.806	85	1.522.531	27	Tartalék-alapok:				
Jelzálog-kölcsönök			562.371	10	általános tartalékalap	711.198			
Aradi hitelegylet tartozása			269.671	50	rendkívüli tartalékalap	100.000			
Zálogházi kölcsönök			257.859		értékpapír árf. különbözeti tart. a	40.000			
Előlegek értékpapírokra			216.533		ingatlan értékkülönb. tartalékalap...	40.000			
Folyószámlai adósok			3.362.987	47	hitelegyleti tartalékalap	2.931			
Értékpapírok* és sorsjegyek			1.392.901	54	csejthei Varjassy József-alap	7.780	42		
Nyugdíj-alap értékpapírjai			113.994	60	tisztviselői nyugdíjalap	174.998	03	1.076.907	45
Osztálysorsjegyek, érc- és idegen					Hitelegyleti 5%-os biztossági alap				8.714
pénzek, szelvények, stb.			10.879	10	Betétek:				
Ingtatlanok:					takarékbetéti könyvekre	7.039.578	26		
intézeti ház Aradon	206.741	94			folyószámlai betétek	439.912	53	7.479.490	79
intézeti ház Békéscsabán	157.156	21			Visszleszámított váltók				5.694.334
egyéb ingatlanok	280.438	11	644.336	26	Átruházott záloglevél- és községi				
Adósok			376.956	65	kölcsönök;				
Hátralékos és előre fizetett ka-					melyből a magyar takarékpénztárak				
matok			53.425	49	központi jelzálogbankjára 855.804				46
Felszerelések leírás után			12.218	03	korona van átruházva			1.404.189	14
					Hitelezők			799.198	76
					Be nem fizetett betét-kamat-adók				20.215
					és illetékek				96
					Fel nem vett osztalékok, részvény-				7.036
					kamatok, osztálysorsjegy-nye-				72
					remények és zálogfeleslegek				
					Előre felvett kamatok és elszá-			148.215	15
					molatlan jövedelem				
					Nyereség:				
					áthozat 1909. évről	3.628	51		
					1910. évi nyereség	285.577	65	289.206	16
			20.269.509	98				20.269.509	98

*Ebből állampapír, záloglevél és községi kötvény 576.000 korona n. é.

Aradon, 1910. december 31-én.

A könyvvezetésért:

HEHS BÉLA, s. k.,
vezérigazgató.KELL LAJOS, s. k.,
cégvezető titkár.GELLÉNYI GÉZA, s. k.,
főkönyvelő.INSTITÓRIUS KÁLMÁN, s. k.,
igazgató.SZALAY KÁROLY, s. k.,
elnök-igazgató.KRISTYÓRY JÁNOS, s. k.,
igazgató.KERESZTES FERENC, s. k.,
igazgató.Dr. TAGÁNYI SÁNDOR, s. k.,
igazgató.WALDER GYULA, s. k.,
igazgató.

Jelen vagyon- és teherkimutatást a törvény és alapszabályok értelmében megvizsgáltuk és rendben találtuk.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Dr. PRIEGL ISTVÁN, s. k., f. ü. b. elnök. KOHN S. N., s. k., f. ü. b. tag. STEIGERWALD ALAJOS, s. k., f. ü. b. tag. GRABNER KÁROLY, s. k., f. ü. b. póttag.

Az Aradi Ipar- és Népbank felügyelő-bizottságának jelentése az 1910. évről.

Tisztelt Közgyűlés!

A kereskedelmi törvény és az intézeti alapszabályokban előírt köteleességünknek megfelelőleg, az intézet ügyvezetését az egész éven át éber figyelemmel kísérvén, tisztelettel jelentjük, hogy a több ízben megtartott rovancsolásaink alkalmával az intézet kezelése alatt álló pénzes értékkészletet mindenkor a szabályosan vezetett könyvekkel összehangzóan és hiány nélkül találtuk.

Az igazgatóság által elének terjesztett 1910. évi zár-

számadásokat, mérleget, valamint a nyereség- és veszteség-számlát a helyesen lezárt könyvek és zárszámadások alapján a törvény és alapszabályoknak megfelelően összeállítottaknak találtuk és elfogadásra ajánljuk az igazgatóságnak a lefolyt 1910. évi 289.206,16 korona nyereség felosztására vonatkozó javaslatát.

Ezek alapján indítványozzuk, hogy az igazgatóságnak a lefolyt 1910. üzleti évre vonatkozólag a felmentvény megadásáék és ugyanezt a saját részünkre is kérjük.

Kelt Aradon, 1911. évi január hó 25-én.

Az Aradi Ipar- és Népbank felügyelő-bizottsága:

Dr. PRIEGL ISTVÁN, s. k., f. ü. b. elnök. KOHN S. N., s. k., f. ü. b. tag. STEIGERWALD ALAJOS, s. k., f. ü. b. tag. GRABNER KÁROLY, s. k., f. ü. b. tag.